

XXVI ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ПЪРВА РЕДОВНА СЕСИЯ

Стенографски дневник

НА

40. заседание

Сряда, 13 март 1946 г.

(Открито в 16 ч.)

Председателствава подпредседателят Кирил Христов. Секретари: Трифон Трифонов и Ефрем Митев.

СЪДЪРЖАНИЕ:

Съобщения:	Стр.	а) Главната дирекция на пощите, телеграфите и телефоните (Приемане)	Стр.
Отпуск	407	б) Министерството на социалната политика. (Приемане)	410
Поздравителна телеграма до Върховния съвет на СССР по случай откриването на неговите заседания	407	Говорили: Елена Кежкарлова	410
По дневния ред:		Тодор Тихолов	413
Законопроекти: 1. За признаване юридическа личност на комитетите на Отечествения фронт. (Второ четене)	407	Райко Дамянов	416
2. За допълнение на наредбата-закон за облекчаване и подпомагане на земеделските стопани, пострадали от сушата през стопанската 1944/1945 г. (Първо и второ четене)	422, 423	Владимир Арнаудов	417
Доклад на бюджетарната комисия по бюджетопроектите за разходите през 1946 г. на:		Стоянка Ангела	417
		М-р Георги Попов	419
		Г. Комисия за одобрение решенията на пролетарната комисия, протокол № 3. (Приемане)	423
		Дневен ред за следващото заседание	425

Председателствава Кирил Христов: (Звъни) Присъствуват нужният брой народни представители. Обявявам заседанието за открито.

(От заседанието отсъствуват следните народни представители: д-р Александър Георгиев, Александър Ковачев, Али Чепчиев, Андрей Денев, Асен Драгнев, Билял Дурмазов, Борис Костов, Васил Чобанов, Васил Караджов, Вели Сюлейманов, Георги Димитров, Георги Добрев, Георги Пеев, Гьокко Габровски, Давид Иерохам, Димитър Върбанов, Димитър Икономов, Димитър Димов, Димитър Златанов, Екатерина Аврамова, Иван Тонев, Иван Арнаудов, Йордан Халачев, Коста Дачев, Костадин Трендафилов, Любомир Коларов, Манол Денев, Пело Пеловски, Пенчо Рафанлов, Пенчо Бейтанов, д-р Петър Пачев, Стамен Попов, Станмир Гърнев, Стою Неделчев, Стоян Попов, Тачо Даскалов, Тодор Танев, Тодор Гичев, Хайрула Османов, Хюсени Имамов и Цеко Мустакерски.)

Преди да пристъпим към дневния ред, ще ви направя някои съобщения.

Председателството е разрешило отпуск на следните г-да народни представители: Мара Кинкел — 1 ден, Желязко Стефанов Петров — 1 ден, Костадин Трендафилов — 2 дена, Георги В. Данков — 2 дена, Георги Александров Божков — 2 дена, Асен Хр. Николов — 2 дена, Андрей Пенев Денев — 2 дена, Стоян Попов — 3 дни, Йордан Д. Халачев — 4 дни, Димитър Братанов — 4 дни, Васил Чобанов — 4 дни, Али Б. Чепчиев — 4 дни, Тодор Иванов Гичев — 4 дни, Хайрула Османов — 4 дни, Иван Костов Чонос — 7 дни, Георги Босолов — 9 дни, Георги М. Димитров — 10 дни, и Динко Тодоров Станчев — 13 дни.

Понеска е също 3 дни отпуск народният представител Георги Пеев Георгиев. Понеже същият е получил досега 25 дни отпуск, исканият отпуск трябва да се разреши от Народното събрание.

Моля тя г-да народни представители, които са съгласни да се разреши тридневен отпуск на народния представител Георги Пеев Георгиев, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Народният представител Пело Иванов Пеловски моли да му се бъде разрешен 12-дневен отпуск по болест. Прилага и медицинско свидетелство. Тъй като той е ползвал досега 20 дни отпуск, следва исканият отпуск да му бъде разрешен от Народното събрание.

Който г-да народни представители са съгласни да бъде разрешен 12-дневен отпуск по болест на народния представител Пело Иванов Пеловски, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Г-да народни представители! Преди да пристъпим към определения дневен ред, председателството има да ви съобщи телеграмата, която Бюрото отправи до Върховния съвет на СССР по случай откриването на неговите заседания. Телеграмата има следен текст: (Чете)

До Върховния съвет на СССР.
Деня на откриването на Върховния съвет на Съюза на съветските социалистически републики българското Народно събрание счита за свой дълг да изкаже и потвърди дълбоката любов и признателност, която българският народ питае към свои освободител — могъщия Съветски съюз, слазната Червена армия и великия генералисимус Сталин. (Бурни и продължителни ръкоплескания. Всички стават прави)

Народното събрание цени високо мощната подкрепа, която българският народ получава от съветското правителство в днешния труден момент, както и многобройните доказателства за благоразположението на братския съветски народ към неговата участ в бъдеще.

В пълно съгласие с чувствата на целия народ, българското Народно събрание уверява Върховния съвет, че вечната и ненарушима дружба с народите на Съветския съюз, както и солидарността на всички славянски народи образуват крайъгълния камък на националната политика на нова отечественофронтиска България. (Ръкоплескания)

Съкрушителната победа над хитлерова Германия възвеси международния авторитет на Съветския съюз и високо издигна неговата роля при решението на международните въпроси в интереса на международния мир и на демокрацията във всички страни. Българският народ, който също внесе своята кървава дан за победата над фашизма и реакцията, е горд, че може да присъедини своите усилия към тях на Съветския съюз и на всички демократически държави, за да бъде заздрана завоюваната победа и за да могат всички миролюбиви народи да се ползват от богатата на мира и безопасността.

Приветствувайки най-сърдечно Върховния съвет на СССР, българското народно събрание му пожелава успешна работа за по-нататъшното преуспяване на съветската държава и за изграждането на нейното могъщество.

Да живее могъщият Съюз на съветските социалистически републики!

Да живее съветският народ и неговата доблестна Червена армия!

Да живее великият вожд на съветския народ генералисимус Сталин!

Да живее вечната дружба между българския народ и народите на СССР!

Председател на Народното събрание Васил Коларов.

Подпредседатели: Георги Трайков, Петър Понзлатев, Кирил Христов и д-р Пенчо Костурков.

(Всички стават прави и с бурни и продължителни ръкоплескания заглушават последните думи на председателстващия)

Пристъпваме към дневния ред на днешното заседание. Точка първа:

Второ четене на законопроекта за признаване юридическа личност на комитетите на Отечествения фронт.

Моля г-да докладчика да докладва законопроекта на второ четене.

Докладчик Минчо Минчев (к): (Чете)

ЗАКОН

за признаване юридическа личност на комитетите на Отечествения фронт.

Председателствава Кирил Христов: Който г-да народни представители приемат заглавието на законопроекта, както се докладва моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Минчо Минчев (к): (Чете)

„Чл. 1. Националният комитет на Отечествения фронт и всички местни отечественофронтovski комитети при всяка област, околия и община придобиват юридическа личност от деня на влизането на този закон в сила.

Членовете на областните и на околийските комитети се утвърждават от Националния комитет, а членовете на общинските комитети — от околийските.

Г-да народни представители! За да се внесе повече яснота в предложения законопроект, комисията направи следните изменения: на третия ред думата „община“ се заменя с думите „населени места“; на същия ред, след думите „юридическа личност“ се прибавят думите „с идеална цел“; в края на втората алинея думите „а членовете на общинските комитети — от околийските“ се заменят с думите: „членовете на градските комитети — от областните комитети, а членовете на селските комитети — от околийските“.

Председателстващ Кирил Христов: Които г-да народни представители приемат текста на чл. 1, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Минчо Минчев (к): (Чете)

„Чл. 2. Националният комитет на Отечествения фронт се представява от главния секретар и един от секретрите, а останалите комитети — от председателя и секретаря.“

Председателстващ Кирил Христов: Които г-да народни представители приемат чл. 2, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема. (Ръкоплескания)

Пристъпваме към точка втора от дневния ред:

Доклад на бюджетарната комисия по бюджетопоекта за разходите през 1946 г. на: а) Главната дирекция на пощите, телеграфите и телефоните (Продължение)

Моля г-на докладчика да докладва бюджетопоекта.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете)

„Главна дирекция на пощите, телеграфите и телефоните.“

Г л а в а I.

Заплати

§ 1. Заплати за личния състав (Виж обяснителната таблица) 517.955.000 лв.“

В обяснителната таблица към този параграф, на стр. 9, бюджетарната комисия направи следните изменения:

В „А. Централно управление“ за „3 контролори III-I ст.“ страницата и номерът на таблицата вместо „83-23, 24“ става „76-9“, цифрите „84-26“ се заличават, а заплатата от 3200 лв. месечно се увеличава на 4.000 лв. месечно, като се увеличава съответно и общият годишен кредит.

В „I. Отделение личен състав“ за „7 контролори III-I ст.“ страницата и номерът на таблицата вместо „83-23, 24“ става „76-9“, цифрите „84-26“ се заличават, а заплатата от 3.200 лв. месечно се увеличава на 4.000 лв. месечно, като се увеличава съответно и общият годишен кредит.

В същото отделение за „4 ръководители II-I ст.“ страницата и номерът на таблицата вместо „83-20“ става „76-5“, а заплатата от 2.800 лв. месечно се увеличава на 3.000 лв. месечно, като се увеличава съответно и общият годишен кредит.

В „II. Отделение медицинско и социални грижи“ думите „медицинско и“ се заличават.

В същото отделение вместо „2 началник на служба“ става 1, а службите: „3 амбулаторен лекар“, „2 зъболекар III-I ст.“, „1 старши фелдшер“, „1 аптекар III-I ст.“, „1 помощник-аптекар III-I ст.“, „1 акушерка“ и „1 лаборант II-I ст.“ се заличават.

В „III. Отделение материално-снабдително“ за „4 контролори III-I ст.“ страницата и номерът на таблицата вместо „83-23, 24“ става „76-9“, цифрите „84-26“ се заличават, а заплатата от 3.200 лв. месечно се увеличава на 4.000 лв. месечно, като се увеличава съответно и общият годишен кредит.

В същото отделение за „3 ръководители II-I ст.“ страницата и номерът на таблицата вместо „83-20“ става „76-5“, а заплатата от 2.800 лв. месечно се увеличава на 3.000 лв. месечно, като се увеличава съответно и общият годишен кредит.

На стр. 10 в „IV. Отделение ревизорско“ за „2 контролори III-I ст.“ страницата и номерът на таблицата вместо „83-23, 24“ става „76-9“, цифрите „84-26“ се заличават, а заплатата от 3.200 лв. месечно се увеличава на 4.000 лв. месечно, като се увеличава съответно и общият годишен кредит.

В същото отделение за „1 ръководител II-I ст.“ страницата и номерът на таблицата вместо „83-20“ става „76-5“, а заплатата от 2.800 лв. месечно се увеличава на 3.000 лв. месечно, като се увеличава съответно и общият годишен кредит.

В „VI. Дирекция на л. т. т. експлоатация“ за „19 контролори III-I ст.“ страницата и номерът на таблицата вместо „83-23, 24“ става „76-9“, цифрите „84-26“ се заличават, а заплатата от 3.200 лв. месечно се увеличава на 4.000 лв. месечно, като се увеличава съответно и общият годишен кредит.

Предвижда се нова техническа дирекция със следния състав и годишна заплата:

„VII. Техническа дирекция:**1. Общи служби**

1 директор II-I ст.	148.800	лв.
4 началници-отделение	403.200	„
2 гл. технически инспектори	192.000	„
6 началници-служба	504.000	„
2 инженери III-I ст.	144.000	„
2 т. т. гл. ревизори	105.600	„
4 гл. техници	192.000	„
6 техници III-I ст.	273.600	„
4 главни майстори	182.400	„
6 майстори специалисти	230.400	„
1 магазинер I к. III-I ст.	38.400	„
36 шофьори II-I ст.	1.296.000	„
8 мотоциклисти	230.400	„
3 чертожници II-I ст.	100.800	„
1 касиер I к. III-I ст.	45.600	„
1 кореспондент 2 ез.	55.200	„
1 архивар I к. III-I ст.	36.000	„
1 пом.-архивар	27.600	„
1 регистратор	27.600	„
1 машинописец на ч. ез. II-I ст.	43.200	„
008'001		„
2 прислужници I ст.	43.200	„
96	4.420.800	лв.

2. Отделение т. т. кабели.

1 началник на отделение	100.800	лв.
2 началници на служба	168.000	„
4 главни т. т. ревизори	211.200	„
1 счетоводител I к. III-I ст.	62.400	„
3 главни техници	144.800	„
3 главни майстори	136.000	„
2 майстори специалисти	115.200	„
1 домакин II к. III-I ст.	38.400	„
1 машинописец II-I ст.	33.600	„
1 лаборант II-I ст.	33.600	„
1 прислужник I к.	21.600	„
21	1.066.400	лв.

3. Т. т. Фабрика

1 началник-отделение	100.800	лв.
2 началници на служба	168.000	„
1 счетоводител I к. III-I ст.	62.400	„
20 деломайстори	1.008.000	„
30 главни майстори	1.368.000	„
2 контролори III-I ст.	120.000	„
5 главни т. т. ревизори	264.000	„
4 т. т. ревизори	201.600	„
6 главни техници	288.000	„
8 техници III-I ст.	364.800	„
2 проверители	72.000	„
45 майстори специалисти	1.728.000	„
5 старши майстори	168.000	„
2 майстори	62.400	„
2 магазинери I кат.	76.800	„
1 касиер I к. III-I ст.	45.600	„
1 архивар	36.000	„
1 домакин II кат. III-I ст.	38.400	„
1 машинописар	33.600	„
1 чертожник II-I ст.	33.600	„
1 деловодител I к. III-I ст.	36.000	„
1 изпращач	31.200	„
2 пазачи	45.600	„
2 старши т. т. работници	55.200	„
1 шофьор II-I ст.	36.000	„
1 прислужник I кат.	21.600	„
2 чистачки	24.000	„
150	6.489.600	лв.

267 Всичко за Техническа дирекция 11.976.800 лв.

На страница 11 пред „Дирекция — Пощенска сп. каса“ се поставя VIII. Вместо „I“, пред „Централно управление“ се поставя „I“.

Вместо 1 началник на служба се предвиждат 3 началници на служба с кредит 252.000 лв. годишно, а се заличават службите на 2 началници на секция.

За „4 контролори II-I ст.“ страницата и номерът на таблицата се изменят от „83-23, 24“ и „84-26“ на „76-9“, като месечната заплата от 3.200 лв. става на 4.000 лв.

За „5 ръководители II-I ст.“ страницата и номерът на таблицата от „83-20“ се изменят на „76-5“, а месечната им заплата от 2.800 лв. се увеличава на 3.000 лв.

Вместо „II отделение касово“ става „2. Отделение касово“. За 4 контролори III-I ст.“ страницата и номерът на таблицата от „83-23, 24“ и „84-26“ се изменя на „76-9“, като месечната им заплата от 3.200 лв. се увеличава на 4.000 лв.

Вместо „III. Отдел спестовен“ става „3. Отдел спестовен“. Вместо 1 началник на служба се предвиждат 2 началници с увеличаване на кредита на 168.000 лв. годишно.

За „25 контролори III-I ст.“ страницата и номерът на таблицата вместо „83-23, 24“ и „84-26“ става „76-9“, а месечната им заплата от 3.200 лв. се увеличава на 4.000 лв.

За „10 ръководители II-I ст.“ страницата и номерът на таблицата от „83-20“ става „76-5“, а месечната им заплата от 2.800 лв. става 3.000 лв.

На страница 12 вместо „IV. Отдел техника“ се поставя:

Вместо 1 началник на служба се предвиждат 3 началници на служба със съответното увеличение на кредита.

За „28 контролори III-I ст.“ страницата и номерът на таблицата от „83-23, 24“ и „84-26“ става „76-9“, като месечната им заплата от 3.200 лв. се увеличава на 4.000 лв.

За „14 ръководители II-I ст.“ страницата и номерът на таблицата от „83-26“ става „76-5“, като месечната им заплата от 2.800 лв. се увеличава на 3.000 лв.

Вместо „V“ пред „Парични служби при т. п. станции“ се поставя „5“.

Вместо 1 счетоводител се предвиждат 26 счетоводители с увеличение на кредита на 1.622.400 лв. годишно.

За „5 контролори III-I ст.“ страницата и номерът на таблицата от „83-23, 24“ и „84-26“ става „86-9“, като месечната им заплата от 3.200 лв. се увеличава на 4.000 лв.

Вместо 5 касиери I кат. III-I ст. стават 15 касиери, като кредитът се увеличава на 2.304.000 лв. годишно.

Вместо 45 касиери II кат. III-I ст. стават 60 касиери, като кредитът се увеличава на 2.304.000 лв. годишно.

На стр. 13 в „I. Областни п. т. т. управления, централни и др. п. т. т. станции“ за „102 началници станции III ст.“ страницата и номерът на таблицата от „83-24“ става „74-20“, като месечната им заплата от 3.600 лв. се увеличава на 4.000 лв.

За „1035 ръководители“ страницата и номерът на таблицата вместо „83-26“, става „76-5“, а месечната им заплата от 2.800 лв. се увеличава на 3.000 лв.

За „513 контролори III-I ст.“ страницата и номерът на таблицата от „83-23, 24“ и „84-26“ става „75-9“, като месечната им заплата от 3.200 лв. се увеличава на 4.000 лв.

За „561 началници-станции IV ст.“ страницата и номерът на таблицата от „83-21“ става „74-17“, като месечната им заплата от 3.200 лв. се увеличава на 3.600 лв.

В „III областни технически т. т. инспекции“ вместо 257 се предвиждат 334 т. п. надзорници II-I ст., като кредитът се увеличава на 10.420.800 лв. годишно.

На страница 14 се заличава „IV. Районни медицински служби“ и таблицата.

Председателстващ Кирил Христов: Които от г-да народните представители приемат § 1 и обяснителната таблица към него, както се докладваха с всички изменения и добавки от докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете)

„Глава II.

Лични и веществени разходи

а) Лични възнаграждения.

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат заглавие на глава II, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете)

„2. Парични и натурални добавки към заплатите:

а) възнаграждение за нощен, извънреден и интензивен труд, плащан в пари и натура (чл. 34 от закона за дължовостите, цензовете и пр.) — 112.500.000 лв.

б) километрическо възнаграждение — 12.000.000 лв.

в) фуражни пари на междуселски куриери и надзорници за издържане на товарните добитъци, с които обхождат участниците си, и на такива, които обхождат участниците си със собствени велосипеди или мотоциклети (за издържката им) — 5.000.000 лв.

г) възнаграждение за лектори и външни лица — 150.000 лв.

д) формено облекло и обуца — 68.350.000 лв. — 198.500.000 лв.

След думите „и натура“ се прибавят думите „храна или парични пари“

Председателстващ Кирил Христов: Които от г-да народните представители приемат § 2, с добавката, която направих докладчикът, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете)

„3. а) Пътни и дневни пари и такси за всякакви превози по отиване и връщане на лекуваните се т. п. служители и членовете на семействата им — 40.500.000 лв.“

б) Пътни пари за специализация или отделни изучавания по п. р. т. дело в чужбина (чл. 53, алинея трета, от закона за държавните служители), за плащане разликата между отпуснатата месечна заплата и повишението за прослужено време до 12.000 лв. одному месечно за следване на 1 дупа т. п. чиновници във висшето т. п. училище в чужбина (чл. 10 от закона за държавното т. п. училище — „Д. в.“, бр. 55/1941 г.) — 41.500.000 лв.“

В пункт б вместо 12.000 л. става 17.000 л.

Председателстващ Кирил Христов: Които от г-да народните представители приемат § 3, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 4)

Председателстващ Кирил Христов: Които от г-да народните представители приемат § 4, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете)

„5. За медицинска и зъболекарска помощ на п. т. т. служители и членове на семействата им, покупка на лекарства за същите, набиране на всичко необходимо за обслужване и поддържане амбулаторията, зъболекарския кабинет и аптеката в София, за лекуване на т. п. служители и членове на семействата им в болниците от Ж. в. т. — 10.000.000 лв.“

След думите: „и членове на семействата им“ се прибавят думите: „месечно възнаграждение на доверени лекари“.

Председателстващ Кирил Христов: Които от г-да народните представители приемат § 5, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 6)

Председателстващ Кирил Христов: Които от г-да народните представители приемат § 6, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 7)

Председателстващ Кирил Христов: Които от г-да народните представители приемат § 7, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 8)

Председателстващ Кирил Христов: Които от г-да народните представители приемат § 8, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 9)

Председателстващ Кирил Христов: Които от г-да народните представители приемат § 9, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 10)

Председателстващ Кирил Христов: Които от г-да народните представители приемат § 10, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 11)

Председателстващ Кирил Христов: Които от г-да народните представители приемат § 11, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 12)

Председателстващ Кирил Христов: Които от г-да народните представители приемат § 12, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 13)

Председателстващ Кирил Христов: Които от г-да народните представители приемат § 13, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 14)

Председателстващ Кирил Христов: Които от г-да народните представители приемат § 14, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 15)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 15, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 16)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 16, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 17)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 17, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 18)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 18, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 19)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 19, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 20)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 20, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 21)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 21, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 22)

Председателстващ Кирил Христов: Който приема § 22, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 23)

Председателстващ Кирил Христов: Който приема § 23, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 24)

Председателстващ Кирил Христов: Който приема § 24, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 25)

Председателстващ Кирил Христов: Който приема § 25, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 26)

Председателстващ Кирил Христов: Който приема § 26, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 27)

Председателстващ Кирил Христов: Който приема § 27, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 28)

Председателстващ Кирил Христов: Който приема § 28, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 29)

Председателстващ Кирил Христов: Който приема § 29, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 30)

Председателстващ Кирил Христов: Който приема § 30, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 31)

Председателстващ Кирил Христов: Който приема § 31, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 32)

Председателстващ Кирил Христов: Който приема § 32, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 33)

Председателстващ Кирил Христов: Който приема § 33, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 34)

Крайът не се предвижда (Чете § 35)

Председателстващ Кирил Христов: Който приема § 35, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 36)

Председателстващ Кирил Христов: Който приема § 36, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 37)

Председателстващ Кирил Христов: Който приема § 37, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 38)

Председателстващ Кирил Христов: Който приема § 38, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 39)

В обяснителната таблица на стр. 14 бюджетарната комисия направи следните изменения:

В „II. Военно-технически началници“ вместо „8, III кат.“ — к-ри на взводове до дружини“ стават „7, III кат.“ — к-ри на взводове до дружини“.

В „IV. Чиновници“ се добавя „I преподавател“ — основна месечна заплата 5.000—6.200 лв.

Председателстващ Кирил Христов: Който приема § 39 с обяснителната таблица, както се докладва с измененията, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 40)

Председателстващ Кирил Христов: Който приема § 40, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 41)

Председателстващ Кирил Христов: Който приема § 41, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 42)

Председателстващ Кирил Христов: Който приема § 42, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 43)

Председателстващ Кирил Христов: Който приема § 43, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 44)

Председателстващ Кирил Христов: Който приема § 44, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 45)

Председателстващ Кирил Христов: Който приема § 45, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 46)

Председателстващ Кирил Христов: Който приема § 46, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 47)

Председателстващ Кирил Христов: Който приема § 47, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Който от г-да народните представители изпято бюджетопроекта на Главната дирекция на пощите, телеграфите и телефоните за 1946 бюджетна година, с измененията, направени от Комисията, както се докладваха, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема. (Ръкоплескания)

Пристъпваме към следващата точка на дневния ред:

Доклад на бюджетарната комисия по бюджетопроекта за разходите през 1946 г. на Министерството на социалната политика.

Има думата докладчикът да докладва бюджетопроекта.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете)

„БЮДЖЕТ“

на Министерството на социалната политика за 1946 бюджетна година.

Председателстващ Кирил Христов: Преди да дам думата на записаните оратори, трябва да припомним, че те ще трябва да се съобразят с решението на бюрото и парламентарните групи — по отделните бюджети по възможност речите да се сведат към определеното време за говорене на второ четене, а именно 15 минути.

Председателстващ Кирил Христов: Има думата народен представителка Елена Кецкарова.

Елена Кецкарова (зв): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! Предстои да разгледаме бюджетопроекта на Министерството на социалната политика. Това министерство е рожа на оточественофронтовска България. То най-добре характеризира оня прогресивен уклон, който настъпи след голямото деветосептемврийско дело, 9 септември в основите си е социал-реформаторско дело, което се изгради върху развалините на крайните индивидуалистични и либералистични обществено-стопански отношения, прикрити зад зле маскирана социалност. Тази система ни доведе до фалшифициране на социалните принципи, които бяха сведени до средство за кокетироване с милосърдие, човечност и прогресивност. Частната благотворителност от времето на стопанския либерализъм беше единствената форма за провеждане социални грижи, като инцидентно от разни министерства, фондове и институти се отпущаха известни суми за покриване на социални нужди или бедствия. Тази дезорганизираност говори твърде много за крайно индивидуалистично отношение в миналото към тия толкова напливи социални въпроси.

По време на фашизма се направиха опити да се даде вид, че социалните грижи се поставят върху държавна плоскост през едно разкъсано по разните ресори трудово и социално законодателство. Трябва да припомним, че за първи път през 1934 г. се затвори един загриженост за организирано и държавно контролирано и управлявано обществено подпомагане при тогавашния министър на вътрешните работи генерал Мидилев от кабинета на г-н Кимон Георгиев. Социалното подпомагане се оформи като специална служба при поменатото министерство. Наистина, организационната основа не бе сполучлива, защото не Министерството на вътрешните работи трябваше да обгръне тия грижи, но необходимостта от икономичи наложи това разрешение на въпроса. В последствие обаче тази грешка се отчете в списание „Бразда“ от самия генерал Мидилев, който в една своя статия каза, че социалните грижи и народното здраве трябва да съставляват специални и самостоятелни ресори в държавата. По нататък в същата статия се казва: „Обществени грижи в широк смисъл на думата съставляват за всяка държава едно от най-важните задължения, и те не бива да бъдат пренебрегвани по никои начини. Задълженията, които се дават за тях, не са средства за губене и те ще се върнат по други пътища отново в народното стопанство“ и пр.

Правилното поставяне на застрахователното дело у нас, стремежът към по-голяма социална правда и обществена солидарност — това бяха изпитаните социални принципи и схващания на идейния фронт „Звено“, благодарение на които той днес може да стане един

от строителите на прогресивното дело на 9 септември. Ето защо парламентарната група на Народния съюз „Звено“ посреща с задоволство първия бюджет на Министерството на социалната политика, в който са отразени здравите принципи на социално подпомагане, и с готовност ще гласува по принцип бюджетпроекта.

Винаги повече от днес в нашата история народът ни не е бил тъй притиснат от нуждата, а децата ни — изправени пред страшната опасност от изграждане. Това явление е повсеместно в разорена Европа, и ние не можем да се тешим само с обстоятелството, че нашата страна е сравнително по-слабо разорена от жестоката 6-годишна война. Навред по света измъченото човечество през сълзи, разбушения и кръв минава към своето мирно развитие. То напъня силите си и търси средства да преустрои своето разорено стопанство и да тласне по нови пътища своето политическо, социално и икономическо развитие, пътища на строителство и свободен политически живот.

Последните от войната ще останат за дълго да тегнат над разорените народи. Опустошени градове и села, ограбени богатства и имоти, разрушени домове стърчат като немци свидетели на едно човешко безумие, родено от страшната алчност и егоизъм на безскрупулния фашизъм. Знания и незнания гробове, бесилки, измъчени политически затворници, пребити партизани, безбройните жертви на кръвавия терор — ето тая печална картина говори за ужасите на отминалата буря. Вдовици и сираци на герои, загинали в отечествено-фронтовката война, и на такива, загинали срещу фашизма, обръщат очите си към новата отечественофронтовска държава, бият на съвестта и чувството за дълг към тях; оскъднята и гладът дори още не са изчезнали в нашата страна, защото народните богатства са безмилостно ограбени. Липсват облекло, храна и гориво. Отечественофронтовска България прави героични усилия, за да покрие най-критичните нужди, но резултатите са капка в морето от нуждаещи се.

Няма да премълча и онова опустошение, което царя в душите на хората, политическата и, ако щете, моралната безплътност, породена от острото стълкновение между два свята, между две идеологии: оная, която си отива и която напаста зловредни отрови и остави тежко морално наследство, и тази която иде в името на социална правда и обществена солидарност, и която носи несъвършенствата на всяко ново начало, което трябва да се реализира при старите условия и стар менталитет. Ние се борим и ще се борим на два фронта — от една страна да отстраняваме материалната разруха, която ни завеща миналият режим, а от друга — срещу зловредното влияние на ония сили, които са чужди на всеки прогресивен идеал, на всяко реформаторско дело, които скъпят твърде много съюзниците и личните си интереси и са готови да разрушат и злепоставят родната си, но да завладеят отново изгубените си позиции.

Тази противонародна кампания, която изникна в най-деликатния момент на нашата политическа история, когато сплотяването на всички народни сили беше крайно необходимо, използва безкрупно индивидуалните грешки, опущения и безактност, неизбежни и обясними при провеждането на всяко живо дело, за да ги вмени като основна характеристика на отечественофронтовската власт. Тази безкрупна борба аз считам като социално зло, защото тя разнишва обществената спойка и солидарност в една критически момент от нашата политическа история. Ние трябва да се борим с нея както по пътя на постоянните вътрешни корекции, така и по пътя на обяснителната и просветна работа сред народа.

Какви са новите прогресивни схващания за социална политика у нас и как се чертаят пътищата за нейното реализиране? Преди всичко социалната политика и общественото подпомагане са два последователни клона, които имат различни задачи. Нуждите от подпомагане в нашата страна, както казах, са твърде големи. Това се дължи на тежките политически и стопански условия, които ни завещаха миналите режими; дължи се на грабителската политика на немците у нас; дължи се на тежката и разорителна война. Останаха голяма категория граждани, пострадали в борбата срещу фашизма, а друга категория пострадаха от бомбардировките, които се извършиха над София и някои провинциални градове. Отечествената война също така ни завеща сираци, вдовици и инвалиди, а имаме и доста бежанци, които държавата трябва да приюти, нахрани и пр. Визитки тези и още много други категории са обект на социални грижи и обществено подпомагане у нас. Аз ще се спра на по-главните категории обществени бедствия при разглеждане на самия бюджетпроект.

Прогресивните и демократични принципи, легнали в основите на отечественофронтовската власт, наложиха нов курс в нашата социална политика. Изравниха се правата на жените с тях на мъжа. Грижите за жената и детето, дотогава пренебрежени, легнаха като неотложна задача на социалната политика на отечественофронтовската власт. Трябваше час по-скоро да се подпомогне трудещата се жена — работничката, селянката, интелектуалката. Новата власт взе присърце и грижите за децата. Откри се въпроса да се отпочне изграждане на детски домове, градини, ясли, летовища, климатически станции и пр. Кооптира се трудовото законодателство, което да осигури равни права и човешки условия за трудещите се. Общественото осигуряване се постави на здрави основи и се насочи към истинско обслужване интересите на трудещите се.

Ето в кратки черти голямото дело на социалната политика у нас, провеждането на което при нашите изчерпани финансови възможности ще се отбележи като един голям актив на отечественофронтовската власт. Напрежението за постигане на тая огромна задача беше и си остава твърде голямо, защото тая задача характеризира прогресивния народнически характер на отечественофронтовската ера, която се роди, за да обслужи трудещите се и слабите икономически-варовни маси, а не да охранява и привилегирова една само класа от елитни индивиди. (Някои народни представители въ-
вопросват)

Друг е въпросът, дали тия тенденции и тия задачи се правилно реализират, дали не се допускат грешки и как могат те да бъдат изправени. Грешки положително има. Моето впечатление от проучването, което направих, е, че инициативите не са достатъчно координирани и централизирани. Има една разпокъсаност на усилията и дублиране както в инициативите за обществено подпомагане, така и в провеждане на социалната политика. За това има редица причини.

Изнесе се пред вас, г-да народни представители, спорът на Министерството на просветата и това на Социалната политика за грижите по персонала на детските домове. Вярно е, че Министерството на просветата трябва да се грижи изцяло за образователните и възпитателни институти у нас. Детските домове обхващат децата до 5-годишна възраст. Тезата на Министерството на просветата, че възпитанието на децата започва още от раждането е вярна, но също така е вярно че в тая възраст грижите за физическото им закрепване и изхранване преобладават. Понеже Министерството на просветата има много институти под своето ведомство и задачите му са широко просветни, би могло да се възложи на Министерството на социалната политика да посме изцяло детските домове, като персоналът в тях естествено ще се подбира както от завършилите съответни курсове и институти при Министерството на просветата, така и от тия, завършили курсовете на социалната политика. Когато Министерството на социалната политика дава средствата, може да изхранва, то има първото и задължението да наблюдава, контролира и подбира персонала с оглед на своите социални задачи и цели. Ако по средата на тоя спор между двете министерства лежат чисто персонални въпроси и локалният егоизъм, аз считам, че така разрешен, въпросът ще отговори най-правилно на нуждите на децата в детските домове и на задачите на социалната политика. Нечестно и дублиране има и в инициативите на Министерството на народното здраве и на социалната политика, има дублиране и по линията на общественото подпомагане, и във всички тия случаи става за прости- жът на делото на социалната политика у нас. Това ми подсказва че последната трябва да обгъне сериозно и изцяло всички институти и инициативи, които целят социални грижи и обществено подпомагане, и да отговоря лично за успеха или неуспеха на тия институти и инициативи. Само така Министерството на социалната политика ще оправдае своето съществуване и своята роля в днешната обществена. Всяка по-нататъшна разпокъсаност, неяснота и дублиране бият по престижа на отечественофронтовската социална политика и трябва да се премахнат.

В тоя ред на мисли, докосвам се и до въпроса за принципите, на който почива общественото подпомагане у нас. Крайно прогресивните схващания в това направление са за изземване частната благотворителност изцяло в ръцете на държавата. Условието на момента, обаче, както и нашата специфична психика и социална структура, за която винаги трябва да се държи строга сметка, повеляват един компромис между частния и държавния сектор и тук, както и в стопанския живот. Една приемственост и едно сътрудничество винаги са и ще бъдат резултатни, стига да са дирижирани според приетия курс на социалната политика у нас. Частният и държавният сектори се преплитат особено в общественото подпомагане и ще продължават да се преплитат още и затова, защото финансовите възможности на държавата са слаби а нуждите от обществено подпомагане в днешния тежък момент за държавата изискват въвежането на всички организации и сили на нацията. Редица институти, като организации, дружества, общини, ефории и пр., които са заложи финансово и са възприели социалната политика на правителството ще продължат да обслужват нуждаещите се, като са длъжни да координират своята дейност с тая на Министерството на социалната политика. Тук ще включим и Помощната организация, която след 9 септември извърши огромна помощна работа. На пръв поглед тя като че ли дублира ролята на Министерството на социалната политика.

В същност що е Помощната организация? Обществото е правно настояващо да знае каква е нейната задача, как набира тя своите средства и как ги изразходва. Агитационната седмица на Помощната организация осветли нейното минало, цели и задачи. Ролята на помощното движение е била голяма и многостранна в миналото. След 9 септември помощното движение стана масова организация и е развило събителна дейност и в пари и материали, възлизали на 980 милиона лева според доклад на същата. Раздала е 680 милиона лева на бойните от фронта, на ранени войници, на войнички семейства, на партизани, на бивши политически затворници, лагерници и пострадали от фашисткия терор и пр. В доклада на Помощната организация се изтъкват и маса слабости и недостатъци между които неподготвен кадър, неправилно набиране на средства, често по административен ред или насила, раздаване средства понякога и по свойски и пр. слабости, които широко се използват от някои среди, за да се коват стрелни срещу Работническата партия и срещу Отечественния фронт.

Нека не забравяме, г-да народни представители, че стихийните революционни условия след 9 септември бяха неударжими. Невъзможностите не могат да се оправдаят, но могат да се разберат като; разбира се, отговорности трябва да се търсят, и сигурно са се потърсили. Консолидирането на режима у нас и улагане на условията доведе и Помощната организация до едно консолидиране. Тук бих искала да прибягна, че митовременната обстановка трябва да постави и митовременни задачи на Помощната организация, ако тя трябва да оправдае своето митовременно и легално съществуване, като излезе от своите теснопартийни рамки и от своите нелегални привилегии.

От проучванията, които направих, се вижда, че усилията за подпомагане нуждещите се, между Министерството на социалната политика и Помощната организация са координирани, но нямам данни, за да се каже на Помощната организация да е дирижирана от държавата.

вата, както би следвало да бъде, ако искаме да останем верни на социалните принципи, легнали в платформата на Отечествен фронт.

„Всички източници на средства, набрани от народа, трябва да бъдат под държавен контрол“ — каза и уваженият председател на Камарата г-н Васил Коларов.

В нашата страна може и трябва да намери място една помощна организация, която се опира на масите и се базира на принципа на взаимопомощта, но набраните по този начин средства трябва да се поставят в услуга и в помощ на целия народ, да бъдат правилно разпределени и подчинени на държавен и финансов контрол.

Надяваме се, че Помощната организация ще се проникне от мировременните си задачи и ще ги изпълни добросъвестно, както изпълни и своите задачи в нелегалното време на своето съществуване, а така също и през периода на отечествената война. Подпомогането от нея на категорията пострадали от фашизма трябва да става планово и централизирано, за да не остава впечатление сред обществото, че Помощната организация и Министерството на социалната политика се дублират в това отношение.

Г-да народни представители! Искам да спра вашето мнение на оня род обществен подпомагане, което носи името благотворителност и което лежи във отбег на държавата. Ние по необходимост не можем да го отречем защото държавата ги е слаба да покрие всички нужди. Говоря обаче за оная благотворителност, която прави „бащин юмек с чужда пита“, както казва народната поговорка. Можем да-й сполучим каквито искаме нови привлекателни мисли, но тя си остава все същата „благородна просия“, която ние порицашме в началото. Струва ми се, че истинската прогресивна мисъл и отечественофронтонските социални принципи отричат и порицават просията, но за съжаление и до днес тя се практикува, и то усилено. Г-да народни представители! Както личната просия, така и обществената просия са под достойнството на една здрава и организирана власт и държава. Максимата: „Целта оправдава средствата“ не е здрава максима за една истинска държавна власт, защото руши обществен и личен морал, а низкият морал е прогнила основа за всеки обществен градеж. Ако по необходимост, поради слабите финансови възможности на държавата, ние сме принудени и ще бъдем принудени в бъдеще да си служим с тая благородна просия, то нека поне обществото почувствува финансовия контрол на държавата, нека той контрол и резултатите от него се доведат до знанието на народа чрез пресата, за да не й се отправя упрект: „Както беше в миналото, така е и сега“. За големи обществени събирателни акции да се въведе публична отчетност за всички средства, събирани от народа.

Голямото реформаторско дело, което се започна от 9 септември, се обяснява с един стар манталитет у някои личности, унаследен от фашисткото минало — грабителски и антисоциален, на който се дължат много неудачи по пътя на това дело. Провеждайки предстоещите закони за конфискации имотите на незаконно забогателите и тоя на аграрната реформа, ние сме длъжни да вземем строги мерки срещу всеки опит за саботаж и изкористване. Качествено новата на кадрите — ето най-болият въпрос в нова отечествено-фронтонска България, който стои в неразривна връзка с правилното провеждане на всички инициативи, на всички реформи. Конкретно: публична отчетност, строг държавен контрол на събираните народни средства, строги санкции срещу провиненията.

Г-да народни представители! Бюджетът на Министерството на социалната политика по количеството на предвидените средства стои на задно място. По своето естество той е изключително консумативен. Реалната полза от правилното провеждане на социалната политика никога няма да може да се изчисли в левове, тонове или в километри, а в живи души, които ще се спасят от материална нищета, от морална поквара и от робска зависимост — живи души, които ще имат едно честно и правилно отношение към държавата и следователно ще представляват една здрава опора на социалния ред, който тя строи. (Ръкоплескания) Ето защо мисля, че средствата, похарчени за социални грижи, се връщат пак по други пътища в народната съкровищница, е много права.

И министърът на финансите, въпреки крайно ограничените възможности, е направил увеличения в кредита за обществени бедствия със 100.000.000 лв. кръгло отkonto 24.000.000 лв. за лихви и погашения на минали подпомагания. Тия увеличения ще улеснят Министерството в набавянето на подходящ материал по § 24, необходим при обществени бедствия, изхабен през време на евакуациите и през време на войната.

То няма да има нужда от прибавяне до извънредни кредити по § § 26, 27, 28 за подпомагане на чужденци, връщащи се емигранти, бежанци и пр., защото тая година се предвижда едно увеличение от кръгло 18.000.000 лв. Недостатъчните предвиждания през миналите години за посрещане нуждите по горните параграфи са станали причина да се прибегва до извънредни кредити и за сии, поради което сегашният бюджет е принуден да вишне изплащания на лихвите, за които спомегах. Тези увеличения показват стъглеността, да се даде наистина един реален бюджет и за разходите, въпреки че има основания пак да се левне на извънредни кредити за обществени бедствия.

За изпълнението на съществената задача на Министерството на социалната политика, а именно общественото подпомагане, настоящият бюджет дава по-широки възможности от миналогодишния, защото по тази глава бюджетът е увеличен със 113.000.000 лв. В същност възможностите са още по-големи, отколкото говори тази цифра, защото големите разходи по § § 50, 53, 54, 55, 56 за еднократно подпомагане на борците против фашизма, помощи за заболяване в тази борба, възстановяване на жилищата и пр. са намалени от кръгло със 169.000.000 лв. Това за седиение на тия, които спекулират с тия разходи, за да уличат отечественофронтонската власт в есе-позителство и пинстване към тая категория.

Също така и кредитът за подпомагане на пострадали от бомбардировките е намален. От тук се явява и тази разлика в крайната цифра на бюджета за 1945 и 1946 г. — 1.655.000.000 лв. за 1945 г. срещу 1.055.000.000 лв. за 1946 г. Тая разлика е във връзка с намаляване на помощта, предвидена през миналата година за пострадали през бомбардировките и от фашизма. Тия две пера имат ликвидационен курс и са твърде много намалени за настоящата бюджетна година. Може да се спори, дали казаните бедствия са вече ликвидирани през настоящата година. Ние смятаме, че те далеч още не са ликвидирани. Ще се спра с няколко думи върху тежкия проблем за пострадали от бомбардировките български граждани. Това беше наистина едно народно бедствие, причинено от късогледната политика на миналите правителства. Не може да се твърди, че държавата не е направила нищо за подобрене положението на пострадали, както твърдят някои злонамерени и заинтересувани хора. По § 25 — първа и бърза помощ при обществени бедствия през 1945 г. са били разрешени кредити от 490.000.000 лв. От тая за подпомагане на пострадали при въздушни нападения, във връзка с тяхната евакуация и за възстановяването, само в София са дадени кръгло 400 милиона лева. Налице са, значи, грижите на държавата в кръга на нейните крайно ограничени възможности. Бедствието наистина е твърде голямо и държавното подпомагане е крайно недостатъчно.

Вярно е, че отечественофронтонска България имаше да се справи с редица въпроси от жизнено значение за нацията. Преди всичко тя изнесе непосилния за нашето разорено стопанство товар на отечествената война, война за възстановяване поруганата чест на нацията и възвръщане на нейния международен престиж. Това погълна и средствата, и силите на народа. Редица други погълна на момента изместиха вниманието и от оная категория граждани, които не по своя вина изгубиха усилната на целия си живот и своите домове. Това беше и си остава народно бедствие от голям мащаб, и Министерството на социалната политика на отечественофронтонска България трябва да потърси начини за рационално подпомагане на тая категория граждани. Още в тоя бюджет Министерският съвет се съгласи да даде един кредит от 31.000.000 лв. за пострадали от бомбардировките в гр. Враца. Това е справедливо, защото процентно взето Враца, според мнението на експерти, е пострадала повече от София. Но това е пак частично разрешение на цялостния въпрос по подпомагането на пострадали от бомбардировките. В комисията по социалната политика се обмисля въпросът за цялостното му разрешение. Това е крайно наложително и е реализуемо.

Подпомагането на втората категория — пострадали от фашизма — наистина беше форсирано както от страна на Министерството на социалната политика, така и от страна на Помощната организация. С приемането от Народното събрание на закона за подпомагане на ония борци изгорелите къщи на които да се платят с пари в ръка, за да построят сами своите жилища, се удовлетворява и тая категория.

Трябва да се засили подпомагането на ония инициативи, които реализират социалната политика на Отечествен фронт. С оглед на това комисията настоя да се направят някои персонални съкращения и такива във всеобществени разходи, които възлизат кръгло на около 10 милиона лева, които средства да се включат в отдел „Обществено подпомагане“. Такова беше първоначалното мнение на комисията по социални грижи. В последствие обаче в бюджетарната комисия, когато Министерството е поискало допълнителен кредит от 30 милиона лева за подпомагане пострадали от бомбардировките във Враца, министърът на финансите се е противобстоял, и тогава ня 13 милиона лева съкращения от всеобществени разходи са влезли в сумата от 30 милиона лева за Враца.

Заслужават отбелязване увеличенията по § § 36, 41, 43 и 47 за подпомагане на общини, комитети, сдружения в инициативите им от лично социални грижи — детски домове, ясли, работилници за глухонези, станове, снабдяване с пособия и пр. Тия увеличения възлизат кръгло на 40 милиона лева. За същите грижи в разпореждане на самото министерство се предвижда едно увеличение от кръгло 46 милиона лева. Това показва, че министерството поставя на равнища както своите собствени инициативи за обществено подпомагане, така и тия на всички институти, способни да изпълнят тая социална функция. Тая бюджетна политика следва да се оправдае и одобри. Министерството на социалната политика и комитетите за обществено подпомагане при общините работиха съвместно и създадоха детски домове главно при индустриалните предприятия в индустриалните центрове. Всички тия детски домове обаче са бедно обзаведени и с недостатъчен здравен контрол и недостатъчен по количество и подготовка кадр. За да се отговори на тия нужди, явява се необходимостта от сумиране на държавни, общински и такива, произхождащи от други източници средства. Добър пример за това е инициативата на Софийската община, която съвместно с отделението за обществено подпомагане при министерството обмисля и е на път да реализира проекта за построяване на образцови детски домове, селски домове, детовища за пуждащи се работнически деца. За цялата общината е гласувала 100 милиона лева, а Министерството на социалната политика се задължава да даде средства за обзавеждане им.

Тук му е мястото да се разсея едно заблуждение, което внася известен смут у някои родители. Знае се, че в психиката на българина е да пазят семейните традиции, да се грижи и да възпитава сам децата си. Когато след 9 септември се отпочнаха систематични грижи за детски домове, събуди се едно съмнение и един смут, който продължава и до днес, относно тенденциите на социалната политика в това направление.

Създаване и разширяване на мрежата от детски домове — да се започне — цели да прибере, нахрани и възпитава децата на сирити в производството и обществената работа майки, които пият фазис-ска възможност да отглеждат и възпитават сами децата си и тая

нужда е толкова нарастнала, че организиранието досега детски домове са съвършено недостатъчни. Доколко в психиката и в кръвта на майката-българка лежи съкровено желание да има децата си при себе си, свидетелствуват фактът, че дори майките, заети в производството, мъчно се съгласяват да дадат децата си в седмични и месечни домове, според твърдението на началника на службата при социални грижи г-жа Георгиева: „Нищо по-хубаво от това, детето да израсте и да се възпита под грижите на своите родители“ — ни казва уважаемата г-жа Роза Михайлова Димитрова, другарката на другаря Георги Димитров. — „Ако ние в Русия пасърчваме и организираме детски домове и институти, то е защото имаме голям брой жени, заети в производството, които нямат възможността да отглеждат и възпитават сами децата си.“ Колко повече това схващане е заседнало у нас, които сме закъснели с тази здрава семейна традиция! В отечественофронтовска България семейството се тачи като здрава клетка в обществения организъм. Всичко друго е преднамерена клевета.

Друга инициатива, която сочи за извънредните грижи, които правителството, респективно Министерството на социалната политика, проявява спрямо семейството, е инициативата за отпускане заеми за новобрачните и опрощаването на една част от тях при раждането на първото и последващите деца. Службата при отдел за многодетни семейства и отпусканите заеми са минавали по-рано по бюджета на фонда за многодетни. Последният по новия бюджет се премества и кредитите следва или да бъдат гласувани в новия бюджет, или да се прехвърли изплащането на заемите върху някоя банка, като е разликата в лихвите се натовари държавното съкровище. Банка „Български кредит“ се задължи да поеме този ангажимент. При всички условия това подпомагане трябва да продължи, защото въпросът се касае до насърчение на раждаемостта, което е от жизнено значение за да не каже от съдбоносно значение за нацията ни. Нещо повече, нашата група смята, че това подпомагане на тази категория е слабо и би трябвало да се разшири още, за да може да се осигури едно повишение на раждаемостта в нашата страна, особено в селата. Желателно е да се опрости до минимум процедурата за получаваните заеми, които понастоящем е крайно отежнена.

Министерството на социалната политика възнамерява да проведе следните инициативи в едно близко бъдеще. Изготвен е законопроект за цялостното подпомагане на глухонемите, слепите, морално падналите и бавно развиващите се деца. Това е една крещеща обществена нужда, която Отечественният фронт трябва да вземе при сърце. В България има само глухонемни кръгло 6.500 души, от които само 175 посещават училища и институти. Министерството на социалната политика си поставя за цел да вземе здраво в ръцете си това дело, което за наш срам е много изоставено. Освен образователни институти, ще се създадат работилници и професионални курсове и училища, които ще подготвят тия нещастници за живота.

Освен това министерството си е поставило за цел тази година да построи или подпомогне построяването на още 100 детски дома.

Тия бъдещи инициативи не само оправдават напълно увеличените кредити по общественото подпомагане, но последните се явяват крайно недостатъчни.

Нашата парламентарна група, като преценява голямата обществена функция на Министерството на социалната политика и големите и отговорни задачи, които последното си е поставило, ще гласува по принцип бюджетопроекта на Министерството на социалната политика. (Ръкоплескания)

Председателстващ Кирил Христов: Има двамата народни представители г-н Тодор Тихолов.

Тодор Тихолов (с): (От трибуната) Уважаеми г-да и г-ни на родни представители и представителки! Пред нас е сложен на разглеждане бюджетопроектът на Министерството на социалната политика. Предстои да се занимаем с него, да го обсъдим и да кажем своята дума.

Това, което е за отбелязване още от началото, то е, че това министерство е ново — формира се на 9 септември 1944 г. — и за пръв път в нашия Парламент се гледа неговият бюджет. И въпреки не особено благоприятните условия, то бърже израства и продължава да расте с оглед големите цели и задачи, които му са поставени. Във всички почти държави има вече подобни министерства, макар с различни наименования: министерство на труда, на социалната политика, на социалната справедливост — както е в Югославия и пр.

Правителството на Отечественния фронт, като такова на народа, много правилно схваща огромната нужда от една истинска закрила на труда и в стремежа си да подпомогне преди всичко социално слабите и нуждаещи се слоеве създаде този специално министерство. То е един голям актив на правителството на Отечественния фронт. Това министерство просъществува вече една година и половина и показва, че е една необходимост за нашия обществен живот; че в него и чрез него се вземат по законодателен път всички мерки, гарантиращи едно по-свободно бъдеще на трудещите се в нашата страна, респективно на работническата класа. Този въпрос изникна със своята същност не само у нас, а във всички страни, особено след изключването на втората световна война, когато армиите на трудещите се се изправиха с новия поглед към бъдещето, при един дълбоко изменили се икономически и социални условия, предизвикани от неотбелязаната в историята на човечеството по размер и унищожения световна война.

Всяка социална политика има за цел преди всичко да се грижи да създаде условия за по-възможност по-голямо творчество на онеи социални класи, които са носители на прогресивното икономическо и обществено развитие, а на първо място тук е работническата класа и свързаните с нея трудещи се, преди всичко трудовото селство. Или с други думи казано, същността на социалната политика във всички страни, а и у нас, се изразява в борбата да се създадат по-

възможност най-благоприятните условия за хората на труда, както и процеса на производството, така и в техния цялостен живот. И ако това беше трудно досега, особено до преди световната война, когато капиталистическата класа, подкрепяна изцяло от фашизма, правеше маса пречки от най-различно естество, чувствувайки своята неограничена сила, сега вече условията са малко по-други. Класата на труда взе челно място в разгромяването на фашизма и на нея предстои голямата задача, след като овладя силни позиции в политическата власт, да пристъпи към провеждане на една действителна социална политика, гарантираща и по-свободен труд и живот. И това би трябвало да бъде не само официалната задача на държавната власт, но такава преди всичко и на работническото и неговите организации.

Да се спрем сега конкретно на бюджетопроекта на министерството. Общата сума, предвидена в бюджетопроекта, заедно с фондовете „Обществено подпомагане“ и „Многодетни семейства“, които тази година са слети с общия бюджет, възлиза на 1.050.000.000 лв., която се разделя както следва:

Първо, разходи за личния състав — 30.000.000 лв.;
Второ, други лични разходи — 6.050.000 лв.;
Трето, веществени разходи — 22.960.000 лв.;
Четвърто, обществени бедствия — 235.512.000 лв. и
Пето, обществено подпомагане: детски домове сиропиталища, климатически общежития и пр. — 263.188.000 лв. и фонд „Многодетни семейства“ — 193.290.000 лв.

Това е на пръв поглед бюджетът на Министерството на социалната политика — Централно управление, с единствена Дирекция обществени грижи, която от своя страна обхваща два подотдела — обществени бедствия и обществено подпомагане. Това е обаче само една част от ресурса на това министерство, тъй като Дирекцията на труда и Институтият за обществено осигуряване имат отделни бюджети, по-малко средствата им се набират от частни източници: работници, работодатели и пр., но се числят към това министерство в административно отношение.

Това, което прави впечатление още на пръв поглед в бюджета на това министерство, то е, че от 1.050.000.000 лв. колкото е целият бюджет на министерството, само сумата 30.000.000 лв. т. е. 3%, е предвидена за личен състав — заплати и пр. — нещо, което не фигурира почти в никое друго министерство. А това говори, че то не е консумативно, а творческо по съдържание. То е безспорно ново министерство, както казах по-горе, сега организира своите служби, и трябва да му се даде пълно съдействие, за да постигне огромните задачи, които си е поставило. Може би и в самото начало при тази организация да се направят грешки тук и там, но в края на краищата онгът ще подкаже, кой е най-подходящата вътрешна организация на тези служби, и тя ще се наложи с оглед постоянно развиващата се дейност на това министерство. И би било желателно, например при областните служби по обществените грижи да се постави по едно постоянно стоящо в областта лице, началник на службата, което да я възглавява и отправява. Това досега е вършено от инспекторите, които са в постоянно движение, а работите са се разраствали и изостанали назад във всяко отношение, толкова повече, че в провинцията се започва масов строеж на детски домове и други начинания, целещи обществено подпомагане на социално слабите в нашата страна, а при отсъствието по цели седмици на областните инспектори по обществените грижи службите стоят без ръководещи ги лица.

Позволете ми да кажа няколко думи и за подпомагане на многодетните семейства. Самият закон си поставя между другите задачи и тази: да запази и развие многодетните семейства, а това ще каже, че родителите, а също и децата им, когато семействата им са придобили качествата на многодетни, придобиват известни привилегии, награждаване и насърчения, които да създадат по-благоприятни условия за просъществуването на тези семейства.

Съгласно стария закон за многодетните семейства, чл. 17, за многодетно се счита семейството с 4 или повече живи деца. С изменението му — „Държавен вестник“, бр. 113, от 18 май 1945 г. — се признават от новата отечественофронтовска власт за многодетни семейства тия с 3 и повече живи деца, като законът не прави разлика между законни, осиновени, доведени, узаконени или природни деца. От тази дата с тези нови изменения се премахва и старото положение — родителите и децата да са само от български народностен произход. Следователно, при ясната разпоредба на чл. 1 от закона за многодетните семейства, се предвижда, че всички български поданици, без разлика на религия и народност, се ползват от правата и привилегиите на този закон. Това е новото, отечественофронтовското, в закона по отношение числото на децата и семействата, до които този закон се отнася.

Съгласно стария закон на чл. 20, помощта се отпуща до навършване 5 години от децата и по 300 лв. месечно. С изменението от 18 май 1945 г. възрастта се увеличава на 7 години и по 600 лв. на дете, на третото и последващото, а на първото и второто — по 2.000 лв. при всяко раждане.

В бюджета на фонда „Многодетни семейства“ за 1944 г. са били предвидени 40.000.000 лв., а са били изразходвани само 2.000.000 лв. По бюджета обаче за 1945 г. са предвидени 53.000.000 лв., а са изразходвани към 20.000.000 лв. Ясно е, че законът не е бил достатъчно проагитиран, което е трябвало да стане. Това е длъжност особено на Съюза на многодетните семейства. При този закон има възможност отделни многодетни семейства да получават по 3—4 хиляди лева месечна помощ за всяко дете. Въпреки това обаче ползването от този закон, особено след излизането на отечественофронтовската власт и след изменението на закона от 18 май 1945 г., се постоянно увеличава. В настоящия момент в отделенията за многодетни, които по закон е отдел, има около 3.000 молби за заеми на новобрачни. През 1943 г. са постъпили само 203 молби за заеми и толкова са отпуснати, а през 1944 г. са постъпили 2.100 молби и всички са удовлетворени. През 1945 г. е било предвидено да постъпят молби и да се отпускат 5.000 заеми на новобрачни. Постъпили са обаче близо

7.000 молби, от които стоят неразглеждани още около 3.000 молби. Пред вид темпото на тяхното увеличаване очаква се тази година да достигнат към 10—12 хиляди молби.

Доколкото узнахме от самото министерство, причината за тези всички молби е недостатъчният персонал. Наред с тези молби за зъбни, голяма част от които стоят неразглеждани по горната причина, узнахме, че в министерството има още няколко хиляди молби за еднократни помощи на бедни родители и за ежесечни издръжки за третото и последното дете, поддържащото болшинство от които също не са удовлетворени по горната причина — липса на достатъчен персонал. Ако това е истинската причина, нужно е персоналът в това отделение да бъде увеличен, защото последното не може да изпълни своето предназначение, и оплакванията за ненавременното разглеждане на молбите на нуждите не се постоянно увеличават, а това не е в интереса както на самите тях, така и на самата власт. Всяка помощ е ценна и резултатна, когато се даде навреме.

Доколкото узнах, има законопроект, щото службата за слепи, глухонемни, морално застрашени, базноразвиващи се деца и възрастни, грижите за тази категория да минат към Министерството на социалната политика, и в тазгодишния бюджет на това министерство са предвидени и нужните средства за това. Въпросът е правителството от правителството и тук той ще получи своето разрешение с оглед интересите на тази нова категория лица. И наистина Министерството на социалната политика е, което може да уреди най-правилно тия заведения, като организира цялостни грижи за слепи, глухонемни и пр., като се създадат и съответни общинити, работилници за пласиране на техния труд, а така също и професионални училища. Тази категория лица се постоянно увеличават в нашата страна и заслужава сериозните грижи на нашата държава. Досега тези хора бяха оставени на произвола на съдбата. В нашата страна, според статистическите данни за 1944 г., има около 18.000 глухонемни и злекувани с говорни разстройства, и близо толкова слепи, а вероятно след приключването на войната количественият състав на слепите и глухонемите и за времето от 1944 до 1945 г. значително се е доста увеличил.

Спор няма, че досега в областта на социалната политика, респективно в обществените грижи, в нашата страна е направено сравнително много малко и че тези грижи са лежали в голямата си част в ръцете на частната благотворителна инициатива, които не е дала задоволителния резултат. Правителството на отечественофронтовската власт поставя социалната политика в нашата страна на модерни и научни начала, напускатки опита на филантропията, като тези общественни грижи се поемат постепенно от страна на държавата и общините. Днешната отечественофронтовска държава е длъжна да се погрижи да прибере децата на всички трудещи се в детски домове, сиропиталища, климатически общежития, игрища, юношески клубове, летовища и пр., а така също да се притече на помощ и на ония граждани, които са пострадали от различни видове общественни бедствия, за да могат да стъпят на краката си и да живеят наново спокоен човешки живот.

И новата отечественофронтовска власт може да се похвали, че в краткото време, с което е разполагала, е направила доста за подпомагане на социално слабите и нуждаещи се граждани. Ето някои цифри. За издръжка на сиропиталища, ясли, детски домове, сиропиталища, ученически трапезарии, за подпомагане на туберкулозно болни, за обзавеждане детски домове и пр. досега са изразходвани над 118 милиона лева. Създадени са десетки нови детски домове за работническите деца в София, Пловдив, Плевен, Габрово, Ямбол, Враца, Бургас и др.; климатически общежития за деца, предназначени към туберкулоза, в гр. Берковица. Раздадени са за издръжка на семействата на борците в отечествената война срещу Германия от 9 септември до края на 1945 г. 2.100.000.000 лв. За изсърчаване на браковете, за подобряване бита на многодетните и насърчаване на раждаемостта са отпуснати за същото време 250.000.000 лв. За подпомагане на борците против фашизма, за подпомагане на семействата на убити партизани, на живи и изпаднали в бедност трудещи, на заботливи и на семействата им, за опожарени и ограбени вещи, за възстановяване на сгради на партизани — общо са изразходвани до края на миналата година 392.493.123 лв.

Тези цифри красноречиво говорят за оная огромна дейност, която Дирекцията за обществено подпомагане е развила и продължава да развива в своето кратко съществуване. Узнах, че се изработва нов закон за обществено подпомагане, с който се цели да се качализира напълно и частната благотворителност, като се поеме общественото подпомагане изцяло от държавата, която единствена е в състояние да създаде онези заведения, в които да бъдат настанени децата на трудещите се в тяхната предшколска възраст, докато родителите им са ангажирани в процеса на производството.

В страната ни има над 200 постоянни дневни детски домове. Дирекцията за обществени грижи, съвместно с Дирекцията на труда, през миналата година беше отпуснала 80 милиона лева за строеж на образцови детски домове. В този бюджет се предвиждат за тази цел към 300 милиона лева.

Дирекцията през тази година би трябвало да има желанието да създаде във всяко село и град летни детски дневни домове, в които през усиления работен летен сезон родителите да могат да оставят своите деца под надлежащия надзор. Също и в фабричните заведения, в които има заети в работа например над 100 работници, трябва да има организирани детски домове. А това може да стане и в елитните търговски и занаятчийски предприятия. Узнаваме също, че в Министерството на социалната политика е изготвен и законопроект за мероприятията „Отдых и култура на трудещите се“, който цели да създаде специални паркове за култура и отдых за всички физически и умствени работници, както и летовища и станове за тях и техните деца, и всичко това срещу минимални вноски от 5—10 лв. месечно, които ще се удържат от работниците и работодателите им. Това ще позволи укрепване на техните физически сили и техния дух. Да пожелаем час по-скоро този законопроект да стане закон.

Вярно е, че са намалени кредитите по някои параграфи от бюджета на Министерството на социалната политика — например § 53, помощи на семействата на борците против фашизма, е намален в сравнение с миналата година от 120 на 100 милиона лева, и § 54, помощи за забавля и придобили инвалидност народни борци и техните семейства, е намален от 5 на 3 милиона лева — по вероятно намалението на тези параграфи се дължи на обстоятелството, че в по-голямата част нуждите по тях са задоволени, и една от грижите на Министерството на социалната политика е да ликвидира с тези служби още тази година. С нищо не би се оправдало по-нататъшното забавяне удовлетворяване нуждите на нашите славни партизани и техните семейства, които в най-трудните времена на борбата против фашизма бяха поели неравния път на борбата с пушка и шмайзер в ръка в Балкана и с ненадминат обществен идеализъм отстояваха интересите на трудещите се в нашата страна.

Г-да народни представители! Ще ми позволите да се спра с няколко думи и на § 25 от бюджетопрокта на министерството: първа и бърза помощ при обществен бедствия за подпомагане семействата на загинали длъжностни и частни лица при обществен бедствия — пожари, наводнения и др. Миналата година е бил 490 милиона лева и са изразходвани, а тази година са предвидени само 109 милиона лева. По моя преценка сумата по този параграф трябва да се увеличи поне с 50 милиона лева, понеже от него се обезщетяват и пострадали от въздушните нападения, от бомбардировките над София, Враца и другаде, а нуждите на тези пострадали са огромни. Тази цифра е крайно недостатъчна, защото от следните официални данни, вземени от съответните пострадали общини, София и Враца, се вижда следното: София при кръгло 400.000 жители има 11.579 пострадали сгради — съотношение 1:40; Враца при кръгло 20.000 жители има пострадали 1.329 сгради — съотношение 1:20. София при кръгло 400.000 жители има 2.254 души убити и ранени — съотношение 1:200 приблизително; Враца при 20.000 жители има 453 убити и ранени — съотношение 1:40. — От тези данни ясно личи, че Враца е пострадала от въздушните бомбардировки далеч повече, отколкото София, разбирам процентно, и би следвало да се отдели в този бюджет също за Враца исканото увеличение от 50 милиона лева. Толкова повече, че от тази сума Враца ще възстановява не само загубените си и унищожени при бомбардировката движими вещи, но и сградите си, когато възстановяването на София, що се отнася до сградите, има учредена специална Дирекция за възстановяването и има гласуван наредба-закон за финансиране на това възстановяване от 5 септември 1945 г., която дирекция има на разположение 2 милиарда лева кредит от Българската земеделска и кооперативна банка. А със сумата, която се иска за Враца, се цели в няколко последователни бюджета с подобни суми да се задоволи изцяло този беден град, без да се създават излишни дирекции за това възстановяване. Това ще бъде акт на голяма справедливост към пострадалото врачанско население, защото въздушните бомбардировки бяха резултат на една противонародна и престъпна политика на бившите фашистки правителства, с която политика българският народ нямаме нищо общо, а най-малко врачанските граждани, които бели кършурки и покривни бяха само за 2—3 минути унищожени от военната стихия.

Общо взето обаче, разглеждайки бюджетопрокта на Министерството на социалната политика, ще трябва да констатираме, че въпреки тежкото положение, в което се намира нашата страна, правителството ни е отделило сравнително не малко средства за продължаване целите и задачите на това министерство. Желателно е, Парламентът да направи и някои корекции, като увеличи средствата по някои параграфи, за които аз говорих по-горе, в който случай гонимата цел ще бъде още по-добре постигната.

Що се отнася обаче до условията на работниците при това министерство, те безспорно не са добри, и се налага и тяхното подобрене — заплати и формено облекло на някои и пр., както се налага подобрене положението на държавните и общински служители въобще, която задача предстои за в бъдеще да бъде разрешена от правителството общо за всички служители.

Г-да народни представители! Направи ми впечатление оная пасаж от речта на нашия колега, другар Драмалиев, произнесена по бюджетопрокта на народното просвещение, в която той каза, че по недоглеждане назначаването на учителите в детските домове било оставено да става от Министерството на социалната политика. В тези детски домове се обучавали децата, развивала се в тези домове строго педагогична дейност, за която учителите, назначавани от Министерството на социалната политика, не били, според г-н Драмалиев, добре подготвени, като изрично добави: „Едно е да се строят здания за детски домове, а друго е да се възпитават и обучават децата, особено на възраст до 7 години, каквито са тези посещавани детските домове.“ Според него назначаването на тези учители в детските домове трябвало да става от Министерството на народното просвещение.

Ще ми позволите г-н Драмалиев да му отговоря с няколко думи, че това му становище е погрешно. В детските домове, които г-н Драмалиев не оспорва, че трябвало да се строят от Министерството на социалната политика, се приютяват деца на работници, които са ангажирани в производствения процес и нямат достатъчно време и средства, за да се грижат сами за своите деца, преди всичко децата на работниците. На второ място, в тях се приемат децата от раждане — от една до 3-годишна възраст в детските ясли и от 3 до 7-годишна възраст в детските домове. В тези институти — ясли и домове — главните грижи на държавата и общината са преди всичко да се нахранят, облекат и подслонят децата на работниците. От предвидените кредити в бюджета за постройка на детски домове, за обзавеждането им, за издръжката и пр. се вижда, че гражданата част от тези кредити отива именно за задоволяване на тези нужди: храна, облекло и жилище, а само една много малка част се предвижда като заплати за персонал.

Явно е от всичко това, че тук главната задача на държавата и общината е преди всичко отглеждането на децата. Тук и дума не

може да става за образователна дейност, т. е. за даване на систематични знания и оформяване миогледа на децата. Тази наша мисъл ще подкрепим с един цитат от книгата на многоуважавания проф. Сава Гановски: „Образованието в Съветския съюз“. В тази своя книга той пише дословно: „Под образование трябва да разбираме, казват съветските педагози, не целия процес на възпитанието, а само онай негова част, която е свързана непосредствено с училището и се заключава във въоръжаване подрастващото поколение с научни знания и формиране на миоглед. Образованието е неотделима функция на училището. Понятието образование не обхваща такива моменти от възпитанието, каквито са грижите за физическото възпитание, въздействието върху чувствата и волята на подрастващото поколение, формиране на характера и изграждане на навики, на обществено изложение. Тая работа се извършва от начало от семейството и детските обществени учреждения.“

Аз мисля, че отговорът на г-н проф. Сава Гановски, даден на г-н Драмашев, е ясен и категоричен и не търпи никакво тълкуване. Независимо от всичко казано дотук, не навсякъде, където има образователна и възпитателна дейност, трябва да се намесва и Министерството на просветата. Да вземем например различните професионални училища при Министерството на търговията, на благоустройството и пр., па бихме казали дори и казармата, в които има също обучение и с които училища Министерството на просветата все пак няма нищо общо.

Би могло да се каже много на тази тема, но минаваме по-нататък.

Също ще трябва да констатираме, че някоя от законите по Министерството на социалната политика са още от фашистко време — например законът за обществено подпомагане, законът за обществени бедствия, законът за многодетните и пр. — обаче в тях са направени някои съществени изменения от отечественофронтовската власт, които дават възможност и при тяхното действие, с корекциите, които им са направени, да се развие една планомерна и широка дейност за задоволяване най-насъщните нужди на социално слабите слоеве. Необходимо е само в бюджета на социалната политика да се предвидят по-големи кредити за тази цел.

Председателстващ Кирил Христов: (Звъни) Приключвайте!

Тодор Тихолов (с): Още малко и свършвам. — Освен всичко казано досега, осмелявам се да направя и някои препоръки относно бъдещата дейност на Министерството на социалната политика.

Първо, по „бежанци и преселници“: да се уреди въпросът за тяхното поданство и настаняване в помощни заведения за бежанските деца.

Второ, за борбите срещу фашизма и техните семейства: а) да се уредят общежития, в които да бъдат приютени децата-сираци на загиналите срещу фашизма борци; б) да се дадат облекчения на задължените на борбата срещу фашизма към държавни и частни банки, които задължения те са направили през време на самата борба.

Трето, по „Служба обществено подпомагане“: а) желателно е да се открият дневни детски домове не само във всички градове в страната, но и във всички индустриални и по-големи занаятчийски и търговски предприятия, а летни детски домове — във всички села; б) да се открие висше училище за социални грижи към Министерството на социалната политика с няколко отдели, което да подготвя възпитатели и възпитателки за детските домове, възпитателки за сиропиталищата и старопиталищата, учители специалисти за институтите за слепи, глухонemi, морално застрашени и бавно развиващи се деца и въобще за подготовка на персонала за обществени грижи; в) да се създадат сиропиталища-пансиони в университетските градове, в които да се настанят питомците от сиропиталищата в цялата страна, които желаят и имат нужните данни да следват висшите училища; г) да се създадат общежития за настаняване и с лек поведение жени и д) да се изпращат в чужбина, особено в Съветския съюз, дейтели по обществено подпомагане — административни, възпитателки и пр., за да проучат как са организирани обществените грижи в другите държави.

Четвърто, по „многодетните семейства“: да се възстанови правото на многодетните семейства да пътуват безплатно по българските държавни железници.

Всички тези препоръки е течение на времето и по-големи възможности на страната се надяваме, че ще бъдат изцяло реализирани, последователно и планоно проведени, за да може това министерство да навлезе още по-резултатно в своите задачи като такова на социалната политика, т. е. за подпомагане на социално слабите, и то по пътя на предпазване и отстраняване на всички преки, които обезсилват социалната мощ на нацията, а не по пътя на филантропията.

Налага се да кажа няколко думи и за Дирекцията на труда, която е полуавтономна и е свързана само административно с Министерството на социалната политика. Тя се занимава с прилагането на трудовото законодателство. Нейните органи прилагат следните закони: закона за трудовия договор и колективния трудов договор, закона за намаляване на безработицата, закона за хигиената и безопасността на труда и правилника за семейните добавки. Тази дирекция е самозадоволяваща се институция — сама си набира средства за своята издръжка. Тази дирекция през 1945 г. е дала за строеж на детски домове 80 милиона лева.

Председателстващ Кирил Христов (Звъни)

Тодор Тихолов (с): Още малко и свършвам. — През 1946 г. се предвиждат още 300 милиона лева от сметка „семейни добавки“ при тази дирекция за довършването строежа на детски домове, построятката на които е започнала, за построятката на нови такива и пр.

В този ред на мисли ще трябва да кажа няколко думи и за Института за обществено осигуряване, с което ще свърша. И той

влиза в ресора на Министерството на социалната политика и неговият бюджет е автономен. Този институт набира средствата си по така наречената трипартидна система: една трета от осигурителните вноски внася работникът, една трета работодателят и една трета — държавата. Изключение прави осигуровката за трудовата злополука, при която цялата вношка се внася от работодателя, въз основа на принципа на професионалния риск — че предприятието заплаща разходите за обезщетение на всички злополуки на труда и професионални болести, които се приравняват към злополуките на труда.

Председателстващ Кирил Христов: (Звъни)

Тодор Тихолов (с): Аз ще прескоча, драги народни представители, всички цифри, от които се виждат ония огромни задачи, които са възложени на института „Обществени осигуровки“ и действителните възможности за постигане на тези големи цели и задачи, които този институт си е поставил.

Г-да народни представители! Нашата партия се бори за това трудово министерство още във Великото народно събрание през 1911 г. и успя, след речта на др. Илия Янулов, да наложи възвеждане принципа за закрила на труда в конституцията, като се създаде отделно Министерство на труда, промишлеността и търговията. И в резултат на тази първа придобивка в тази област, в последствие се създаде и разрастна специалният ресор за труда и обществени осигуровки, който от 1941 г. се разделя на Дирекция на труда и Институт за обществени осигуровки.

Дължа да ви напомня на края също, че в нашата конституция думата „труд“ се споменава само на едно място, а би трябвало да имаме в нея специална глава за покровителство на труда, както беше във Ваймарската социалистическа конституция и както сега е още по-обширно развито в Съветската конституция от 1937 г., в тий наречената Сталинова конституция. Нямам време да ви прочета от Сталиновата конституция, членове 118, 119, 121 и 122 — специалната глава за покровителство на труда.

Нека се надяваме, че и у нас при общите изменения на нашата конституция в бъдещото Велико народно събрание, закрилата на труда ще намери достатъчно място, като се създаде и специална глава за покровителство на труда в тези бъдещи изменения.

Г-да народни представители! Аз бих желал да бъдем навълно обективни докрай в своите констатации и преценки. Ние не отричаме, че и до 9 септември, под натиска на работническата класа, е направено доста нещо по социалното законодателство. Много от вас са били може би младежи, когато от тази трибуна се докладва законопроектът за обществени осигуровки през 1918 г. от нашия другар-депутат в него време — Илия Янулов. Също с радост ние констатираме, а и цялата работническа класа трябва с дълбока признателност да си спомни, че с указ № 24, от 24 юни 1919 г., нашият другар, видният общественик, един от основателите на социализма в България и тогавашен министър, Янко Сакъзов, въведе 8-часовия работен ден (Ръкоплескания) и по този начин изпревари международната конференция на труда във Вашингтон, защото следната провъзгласи с конвенция № 1 8-часовия работен ден чак на есента, следователно по-късно от нас, и то само за индустрията, а законът на др. Сакъзов се отнася за индустрията, занаятите, търговията и пр.

Нашата страна се гордее с това модерно социално законодателство, а и нашето работничество, особено след 9 септември, се оказва достойно за големите грижи, с които държавата го покровителства под различни форми. Генералната цел на социалната ни политика трябва да бъде не само да се повдигне трудовото равнище, а и жизненото такова на работните маси изобщо, прехрана, жилище и пр.

Новата отечественофронтовска власт продължава да създава благоприятни условия, при които да работят нашето работничество и въобще трудещите се. Властта е народна и в кръга на възможното тя се стреми да задоволи неговите нужди. Никой не може да отрече, че за провалянето на фашизма и възстановяването на новата народна държава активно участие във всички страни, а и у нас, взема съпротивителното движение, начело с работническата класа, селяни и трудова интелигенция. На тези социални слоеве сега предстои задачата да вземат активно участие и в изграждането на тази нова народна държава. Общият работнически професионален съюз и това отношение е на първа линия и той активно и делово помага на държавата в тези трудни времена. Той активизира труда на работника за повече производство, укрепва трудовата дисциплина и високото съзнание за организирана борба на работника в разрешаване на големите социални задачи, които му се поставят в дадения момент: да се увеличи производството, да се пресече пътят на инфлацията и да се спаси левът. Тази дейност на Общия работнически професионален съюз заслужава адмирация на целия народ и специално на отечественофронтовската власт.

Г-да и г-жи народни представители и представители! Считам се в случая приятно задължен, на края, при горната констатация, от името на нашата парламентарна социалистическа група да поздравя българското работничество както за достойното му държане и активно участие, което то взе при разгромяване на фашизма, така и за оная огромна творческа дейност, която то развива след 9 септември в Общия работнически професионален съюз със своята ударна работа и съревнуване, а също и в другите организации, в които то работи за укрепване делото на новата власт както на политическа, така и на икономическа почва. (Ръкоплескания)

Нека се надяваме, че всички тези успехи и усилия в областта на социалното законодателство допринасят не само за подобрене на сегашната съдба на работническите маси, но улесняват и пълното освобождение на труда в името на социалната справедливост. Това безспорно ще бъде заслуга на отечественофронтовската власт и специално на новото Министерство на социалната политика. Благодаря.

рът на което министерство сега се гледа за пръв път в нашия Парламент и въпреки недостатъчните средства, които му се отпускат, то липса на таква, нека се надяваме, че то ще изпълни възложените му задачи.

От името на нашата парламентарна група на Работническата социалдемократическа партия заявявам, че ние ще гласуваме бюджет-проекта на това министерство с надежда, че исканите пропорции за бъдеще ще бъдат взети под внимание. (Продължителни ръкоплескания)

Председателстващ Кирил Христов: Има думата народният представител Райко Дамиянов.

Райко Дамиянов (к): (От трибуната. Посрещнат с ръкоплескания) Г-да и г-жи народни представители! Социалната политика на Отечествения фронт се прокламира още на 17 септември 1944 г. от г-на министър-председателя Кимон Георгиев. В основата на тази политика лежи грижата за подобрене материалното и културно положение на производителното население. Същата тази политика влезе като основа на предизборната платформа на Отечествения фронт.

9 септември сложи край на старата фашистка антинародна държава, която беше в ръцете на спекулантски, хищнически и крупно-капиталистически групи, продали се на германския империализъм за ограбване труда на нашия народ, като същевременно го хвърляха в мизерия, глад, изграждане, поставиха го в гнет и невежество.

Правителството на Отечествения фронт с редица законодателни и други социални мерки спря стремглавото спадане на реалния доход на трудещите се, спря инфлацията, ограничи черната борса и задържа увеличението на цените на продуктите, особено на онези от първа необходимост. Със своята политика на братско сътрудничество със Съветския съюз снабди нашата индустрия със сурови материали и създаде работа за работническото. С храна, фуражи и други, дадени от братския руски народ, стоки спаси страната от социални бедствия. Благодарение на тази правилна външна и вътрешна политика на Отечествения фронт се създадох възможности, в тежките послевоенни условия да се проведат редица социални мероприятия за издигане благосъстоянието на нашия народ.

За един кратък период от време не само се премахнаха всички антисоциални и противоработнически постановления на трудовото законодателство, но се узакониха и редица други социални и трудови мероприятия. Така, създаде се широка мрежа от работнически сгледове, в които се хранят над 126.000 работници и служачи. През 1945 г. се откриха 122 детски дневни домове и така общият им брой достигна на 216; летните детски домове и градини достигнаха цифрата 1.420. Подобри се снабдяването на населението, като два пъти повече са разпределени продукти, отколкото през 1944 г.

В областта на здравеопазването правителството на Отечествения фронт разшири лекуването, зъблечението и лекарствоснабдяването и върху всички членове на работническите семейства и тези на служачите. Увеличиха се работническите болници, диспансери и поликлиники. Курортното лечение се разшири, организираха се и проветрени работнически станове и пр.

Подобриха се хигиенните условия в много предприятия, като се увеличи броят на фабричните лекари. В миналото фабричните лекари обслужваха 40.000 работници, а сегашното увеличение на броя им даде възможност да се обслужват около 100.000 работници. Настроени се строежат на работнически жилища при много индустриални предприятия.

Отечественофронтската власт отдаде нужното народно признание на борците от народоосвободителното движение срещу фашизма, като се отпуснаха народни пенсии и помощи, възстановиха се изгорели къщи на народните борци и пр.

Не по-малка бе грижата на народната власт за увеличаване ражисемостта и спиране детската смъртност. Докато в 1943 г. са отпуснати 63 зема на новобранци двойки, то през 1945 г. са отпуснати 2.886 зема на новобранци двойки. Увеличи се броят на детските ясли, градини от 2.145 на 3.067, с което се улеснява отглеждането на децата, намаляването на детската смъртност и се облекчават онези майки, които са работнички и служачки. В това отношение Отечествения фронт извърши акт на социална справедливост, като приравни заплащането на женския труд с този на мъжете.

Много други социални мероприятия се реализираха, но това са само първите стъпки от осъществяване на социалната програма на Отечествения фронт. Ние знаем, че предстои още много да се направи в това направление. Ние сме уверени, че това ще бъде направено, помимаме правителството на Отечествения фронт. Но ние знаем също така, че направи са кръстците на предателите опозиционери и реакционери от всякакъв вид срещу нашата народна държава, срещу трудовия ентузиазъм на нашите честни и скромни работници, служители и трудещи се. Тези последните ще продължат да работят на полето на труда с още по-голяма творческа енергия, те ще се борят срещу ласките, бюрократите, волните и неволните саботьори на трудовата дисциплина, но те не ще забравят никога, че най-големите неприатели на техните интереси са именно продажните господи от опозицията и реакцията, които искат да отклонят трудещите се от единствено спасителния път, пътя на Отечествения фронт. Те стоят твърдо зад Отечествения фронт. Доказателство за това е новото отношение, което се създава у трудещите се към народната държава на Отечествения фронт и което е резултат именно на грижите на социалната политика на новата отечественофронтска държава.

Това ново отношение към отечественофронтската държава се изразява в съревнуването, ударничеството, трудовите бригади, издигането на мероприятията на отечественофронтската власт за издигане стопанската мощ на страната. Необходимо е също така и новото отношение на държавата към трудещите се, което трябва да се изрази в подобрене трудовото законодателство и неговото бързо осъществяване, избор на трудови инспектори, по-голямо участие на

работниците в управяване Фонда за обществено осигуряване, за да може фондът и трудовите закони да служат за подобрене трудовите и битови условия на трудещите се.

Приложението на трудовото законодателство при нашата народна власт е все още изцяло недоволително. За едно по-пълно, цялостно прилагане на трудовите закони е необходимо: първо, чувствително увеличение на наказателните санкции, които досега са нищожни, и, второ, увеличение броя на ревизиращите лица, които да бъдат избрани от самите работници.

На нашия Парламент предстои сериозна работа за гласуване на закони, които ще гарантират условията за мобилизиране трудещите се в изпълнение програмата на Отечествения фронт.

Един въпрос, който за нас е сериозен, е жилищният проблем. Развитието на много наши основни индустрии и минни предприятия е спънато поради липса на жилища. На много места работници, миньори и тези от други индустрии са принудени да измакат големи разстояния от далечни села, за да идват на работа в предприятите уморени, намаляват своята производителност на труда и мнозина от тях дори напускат работата. Другаде въобще не се намират работници, поради липсата на жилищни помещения.

За нашата широка планова стопанска политика е необходимо да поставим началото на сериозно разрешаване жилищния проблем от държавата. Института за обществено осигуряване, индустриалните и общините. Да се премахне всякакъв спомен за използване средствата на работниците в института за чужди цели, както бе в миналото, а всички резервни капитали да бъдат най-рационално оползотворявани чрез една истинска и бърза строителна политика.

Построяването на работнически жилища, създаването на хигиенни условия, уреждане на лекуването на работници, служачи и техните семейства, въвеждането на нормите, уреждане на работническото снабдяване, всичко това дава възможност да се подобри реалната заплата на държавните и частни наемници, създава условия да се увеличи производителността на труда и способствува за намаляване цените на продуктите в интереса на цялото производително население. Налага се час по-скорошното вънасяне и гласуване на закона за трудово производителните норми, за да се стимулира производителността на труда.

Друга сериозна проблема са детските дневни домове и ясли, които особено силно ще облекчат майката работничка и служачка, а за да се разреши правилно и резултатно този въпрос, необходимо е при нашите условия да се обединят в страната усилията на всички заинтересувани министерства и масови организации. Не може да се смята, че това е по силите на едно министерство. Необходимо е да се ангажират усилията на Министерството на социалната политика, Министерството на народното просвещение, Министерството на народното здраве, общините, Общия работнически професионален съюз, Българския народен женски съюз, Съюза на работниците по просветата, отечественофронтските комитети и пр., като за целта се образуват общ съвет, в който всички горепомнатите министерства и организации да имат свои представители.

Въпросът за мероприятиято „Отдых и култура“ трябва също така да се разреши под такава форма, че действително да служи на своето предназначение. Мероприятието трябва да бъде автономно и понеже в него ще участвуват с вноски и работодателите, и работниците, то би следвало в управителния съвет да участвуват със свои представители Общия работнически професионален съюз, работодателите и Министерството на социалната политика. Предназначението на мероприятиято „Отдых и култура“ е да организира и осигури почивката, летуването, културното занимание и физическото укрепване на работници и служачи.

Г-да и г-жи народни представители! Правителството на Отечествения фронт положи и продължава да полага големи грижи за оказване помощ и на селяните. Нашето село скоро след 9 септември беше снабдено с достатъчно газ и на достъпна цена от Съветския съюз. Внесоха се, също от Съветския съюз, големи количества памук, които се преработват и постепенно задоволяват големите нужди на селяните. Отпуснаха се не малко количества кожи, които се преработиха в цървулджийски гъон и се раздадоха преди всичко за селото.

Внесоха се от Съветския съюз значителни количества сено, което облекчи положението на нашия добитък. Внесе се и се очакват нови количества овес за посев. Правителството организира всенародна акция за изхранването на добитъка през тежката и голяма зима.

Предприеха се строежи на здравни домове, обществени фурни, перални и сушилни, за което се гласува и особен закон. Задържаха се цените на индустриалните стоки и се дадоха премии на редица земеделски произведения. На онези околии, които изпълниха наредбите, се разреши да продават своите произведения на свободен пазар. С особен закон се поставиха основите на свободното кооперативно стопанисване на земята, на въвеждане машината и науката в нашето земеделие. Започна строежът на редица електростанции, които в скоро време ще дадат светлина и енергия на нашето село. Народното събрание току-що приключи гласуването на един важен закон — законът за аграрната реформа. Ще се гласуват и нови закони, като закона за прогресивно-проходното облагане, закона за цените, закона за уреждане здравните осигуровки на селяните и на техните семейства, закона за пенсията на селяните и селянките.

Нека нашата малка, но млада и жизнеспособна България, която след 9 септември разгъна небивал трудов ентузиазъм, да се радва на реализирането на такава социална политика, която има за цел подобряване на материалните, културните и битовите условия на трудещите се, които ще работят и ще се радват на прогреса на нашата страна.

Г-да и г-жи народни представители! Аз трябва да ви заявя, че работническата класа и всички трудещи се в нашата страна, за тия грижи, които ще се получат от Отечествения фронт за тях, с удоволен

усилия ще съдействуват на нашето отечественофронтовско правителство да изведе нашата страна час по-скоро от тежкото положение, в което се намира тя. (Ръкоплескания)

От името на парламентарната група на Работническата партия — комунисти, като неин представител, заявявам, че ще гласуваме бюджета на Министерството на социалната политика. (Продължителни ръкоплескания)

Председателстващ Кирил Христов: Има думата народният представител г-н Владимир Арнаудов.

Владимир Арнаудов (р): (От трибуната. Посрещнат с ръкоплескания)

Г-да народни представители! С утвърждаване на политическите свободи и гражданските права на народите в епохата след френската революция, обществените борби се насочиха към разрешаване на икономическите въпроси, между които на първо място извоюване на по-добри условия на труда за работническите маси. Положението на работническото във времето на зараждащия се капитализъм беше извънредно тежко: ниски надници, продължителен работен ден, никаква помощ при безработица и никакви грижи за здравето на работника или за жилището на неговото семейство.

Колкото индустриализацията в европейските държави се засилваше, толкова по-остри ставаха и борбите между работодателите и работниците, в защита на икономическите интереси на последните. В политическата и социалната история на Европа през миналия век, а и до днес, като червена нишка преминава борбата на левите партии и синдикалните движения за намаляване експлоатацията на труда и за осъществяване на идеята за социална справедливост. В резултат на тези борби, които вземаха в разните държави различни форми, за подобрене участието на трудещите се маси, и най-вече на фабрично-заводното работничество, се появи и социалното законодателство. Чрез редица закони, гласувани от парламенти, държавите в лицето на техните правителства се намесиха в трудовите конфликти и като признаха труда за основен фактор в производството, наложиха известни ограничения в използването на човешката сила.

Още преди войните младото работническо движение у нас започна да се бори за подобрене на условията на труда и нашата зараждаща се индустрия. Защитата на труда в България в днешната й форма, е резултат на многогодишно развитие. С закона за защита на женския и детския труд в индустриалните предприятия от 1905 г. се туря начало на работническото законодателство в нашата страна. След това последваха и други мероприятия, като: намаление на работното време — 8-часовият работен ден, хигиена и контрол в индустриалните предприятия, осигуровки срещу злополука и др. След последната световна война лозунгите на работническите съюзи и движения у нас и в чужбина са: реални надници, надници, които да съответствуват на нуждите на живота и осигуряване екзистенциния минимум на работническото семейство; и социална сигурност — чрез общественото осигуряване да се гарантира издръжката на работника в случай на безработица, при инвалидност, болест и пр., както и да се дадат системни грижи за здравето и живота на работническото. Много придобивки в това отношение са осъществени у нас и в чужбина.

След 9 септември 1944 г. на социалното законодателство бе даден силен тласък. Създадох се редица закони и наредби, които подобриха трудовите условия. Същевременно при управлението на Отечествен фронт се прави много и за строгото и правилно приложение на трудовото законодателство.

Г-да народни представители! Министерството на социалната политика е рожба на новото време — на нуждата да се разширят и централизират грижите на съвременната държава към икономически слабите обществени слоеве: не само към хората на труда, но и към онеправданите от живота и от приподлата членове на народната общност. Докато в миналото тази закрила на държавата бе слаба и се провеждаше от отделни служби, прехвърляни в разни министерства, след 9 септември бе създадено Министерството на социалната политика, което обедини и разшири тези дейности от социален характер на държавата. Чрез Министерството на социалната политика правителството на Отечествен фронт се стреми да защити и подпомогне работническите семейства и специално техните деца, синаците и старците и всички засегнати слоеве на народа, поради обществени бедствия, като пожари, наводнения, градушки, земетресения, епидемии, срутвания и др. Министерството на социалната политика има и специална служба за подпомагане на многодетните семейства. Чрез закрила и поощряване на раждаемостта министерството иде да отговори на една голяма нужда на днешната държава да се бори за намаление на причините, които прелизват това зестриштелно епадане на процента на раждаемостта у нас, което се констатира през последните години.

В обсега на дейност на Министерството на социалната политика влизат още и други задачи, като: да се приютят, възпитат и обхотват сираците: да се създават постоянни детски дневни домове за децата на работници и чиновници от предучилищна възраст; подпомагане борбите против фтизизма и бежанците и преселниците в първите дни след пристигането им.

На последно място Министерството на социалната политика чрез мероприятията „Отлич и култура“ трябва да полага най-големи грижи и усилия за задоволяване на културните нужди на трудещите се.

Г-да народни представители! Активът на Министерството на социалната политика от 9 септември досега е значителен. В една година и няколко месеца това министерство прояви широка социална дейност в закрила на нуждаещите се и страдащите. То подпомогна борбите против фашизма чрез еднократни помощи; грижи за настаняване и издръжка на сираците ич; отпусна значителни суми за възстановяване или заплащане на опожарените жилища и вещи на пострадали борци против фашизма; подпомогна пострадали по обществени бедствия, предизвикани от пожари, градушки, епидемии,

свличане на земни пластовете; подкрепи с парични помощи бежанци и преселници, проведе чрез системни грижи закрила на децата-питомци в заведения за обществени грижи, положи специални грижи за глухоними и слепи и други нещастни лица. Министерството на социалната политика бе изготвено да подпомогне и пострадали от въздушните нападения в София и провинцията, като за тази цел е отпуснало досега суми за подпомагане пострадали с най-необходимите домакински вещи и облекло, а търговците и занаятчиите за снабдяването им с инвентар. Но направеното досега за пострадали от въздушните нападения е много малко. Нужни са по-големи грижи за тези, които изгубиха жилищата и цялата си похъшнина. Това беше едно обществено бедствие, причинено от войната, и държавата е длъжна да подпомогне тези, които пострадаха от него. Чрез отпускане на по-големи парични помощи или такива в материали за строеж, и на последно място чрез безлихвени кредити, трябва да се даде възможност на пострадали, особено на бедните и средните по материално положение граждани, да си възстановят домовете.

Г-да народни представители! В миналото на обществените бедствия се е гледало от страна на държавата и обществото, повече или по-малко, като на фаталност и неизбежно зло, срещу което държавата е безсилна да се притече на помощ и облекчи страданията на засегнатите индивиди или населени места. Днес новата държава смята за свой дълг да подпомогне пострадали от тези бедствия, като постави на тяхно разположение държавните средства.

Мога да видя как в цифри се изразява тази социална дейност на министерството. Едно сравнение на цифрите за изразходваните суми за обществено подпомагане през миналия режим и след 9 септември показва колко грижите на държавата след 9 септември са засилен в това отношение. Така, през 1942 и 1943 г. са изразходвани кръгло 204.000.000 лв. а за годините 1944, и го главно след 9 септември, в 1945 г. общо около 2.062.000.000 лв. За текущата 1946 г. са предвидени 1.061.000.000 лв. През 1942 г. за обществените бедствия държавата е отделила само сумата 20.000 лв., а за 1946 г. ще подпомогне пострадали от обществени бедствия със сумата 235.000.000 лв. С бюджета за 1946 г. държавата ще даде за обществено подпомагане в най-различните му форми, като издръжка и настаняване питомци в заведения; за обществени грижи; помощи за тази цел на общини; за издръжка и обзавеждане на работилници и общежития за глухоними, слепи, за бавно развиващи се деца един кредит; напращаващ сумата 250.000.000 лв. Предвидена е сума от 938.000 лв. за подпомагане изпаднали временно в остра нужда граждани и скрито нуждаещи се. Тази помощ е много малка — има скрито нуждаещи се и неспособни за работа хора, особено от интелгентните среди, които не могат да искат помощ — това е под тяхното достойнство, а те често са зестриштели да умрат от глад. Издирването на такива трябва да се извършва ст органите на министерството.

Характерно за новия бюджет е и това, че за подпомагане на многодетните семейства се отпуска кредит от 105.000.000 лв. за изплащане на опростени части от заеми и за лихви на отпуснати заеми на многолетни семейства 55.000.000 лв. Тук е мястото да отбележа, че трябва да се прилагат привилегиите по закона за многодетните семейства.

Изобщо, въпреки стесненото финансово положение на държавата, отделени са значителни средства, за да се проведе една демократична социална политика в подкрепа на обществените нуждаещи се поради бедствия и икономически слабите слоеве от нашия народ.

Ето защо парламентарната група на Радикалната партия ще гласува предложения бюджетопроект на Министерството на социалната политика. (Ръкоплескания)

Председателстващ Кирил Христов: Има думата народната представителка Стоянка Иванова Анчева.

Стоянка Анчева (з): (От трибуната. Посрещната с ръкоплескания)

Други народни представители и народни представители! Разногласията по бюджетопроекта на Министерството на социалната политика представяват по-особен обществен интерес поради това, че министерството е ново и за пръв път пред общественото мнение се поставят неговата програма и неговата дейност.

До създаването на Министерството на социалната политика се е стигнало, след като е извървян дълъг път на частната, личната благодетелност, на благотворителността на женските дружества и на общинското обществено подпомагане. Това е дало същината на една от дейностите на министерството — дейността за обществено подпомагане. От личното отношение на грижа за изпаднали в състояние на нужда, от личния стремеж да се творят добри дела постепенно се преминава към осъзнаване добротворителността като обществено задължение, за да се стигне до днешното наше отечественофронтовско пазбиране: обществено задължение е да се подпомогнат изпадналите в състояние на нужда. Обществено задължение е да се отдели особено внимание за слабите обществени групи, за да се подобри техният живот и на всеки човек да се осигури възможността за един минимално, пълно задоволяване на жизнените и културните нужди. Така, естествено, в обсега на Министерството на социалната политика се включва грижата за онези обществени групи, които сами не могат да задоволят правилно жизнените си нужди. Поради неправилното обществено устройство онежудени са най-големите трудови групи у нас. Така, условията на съществуване на най-многочислената обществена група — земеделците у нас — са такива, че не е рядко да замръкне без късче хляб онзи, който произвежда хляба за целия народ. Известни са случаите децата да се редуват: един ден едно да отиде на училище, друг ден друго, тъймо поради печалния факт, че в къщи има само едно палто за няколкото деца или само една чеврък за тях. Не в по-добро положение са и работниците. Познавам живота на тютюновите работници в Пловдив, които отива да чакат помощ от общината за задоволяване на къщиците си нужди. Веднага щом тютюновите складове се затворят,

Друга една от задачите на Министерството на социалната политика е грижата за покровителството на труда. Но можем да се запитаме: какво направи досега Министерството на социалната политика по отношение организиране на общественото подпомагане? Както по-после ще обясня, ще констатираме, че даже законът за общественото подпомагане още не е изменен и се върви още по пътя на налукванията. Също така ние можем да запитаме: в какво се проявява нашето отечественофронтовско отношение към хората на труда в дейността на министерството за трудещите се? Покровителството на труда се изразява в грижи за трудовите условия, в създаване на определен работен ден, неделна почивка, достойно заплащане на труда, осигуровки за старост, злополука, заболяване и пр. Кой труд е в обсега на покровителството? Отечественофронтовска България даде азраз на еднаквата обществена стойност на труда на земеделеца, на работника, на интелегента. Министерството трябва да обхване покровителството на труда на всички тези три трудови категории у нас. Работник е всеки, който осигурява препитанието си от своя труд — това е нашето отечественофронтовско разбиране. Проведено ли е то в дейността на Министерството на социалната политика?

Из дейността на Министерството на социалната политика има много неща да се желас. Имаме следните отдели: I. Отдел за подпомагане при обществени бедствия. Отделенето за подпомагане при обществени бедствия е направило следното: поради срутване на цяла махала от В. Търново са отпуснати 10 милиона лева за изграждането на 33 къщи. Пак поради срутване на земни пластове при с. Опанец, Плевенско, отпусната е сума 3 милиона лева за постройка на 27 къщи на пострадалите; за строеж на подпорна стена при р. Вит, Тетевенско; за предпазване от бедствия при наводнения отпуснати 1.500.000 лв.; за пострадалите жители от наводнения в Свиленград, Лом, Русе, Беленска и Разградска околии и за пострадалите евреи от видинското наводнение отпусната сума 12 милиона лева. За подпомагане от въздушни нападения за София, за покъщнина и пр. 78.845.930 лв. Ще се раздадат вещи на стойност 123.284.000 лв. Възложена доставка за изработване на вещи за 148.667.000 лв. Подпомогнати търговци, занаятчии и други свободни професии със сумата 40.000.000 лв., като предстои да се изплати инвентар и на други търговци на сума 60.000.000 лв. За пострадалите от въздушни нападения във Враца — където процентът на пострадалите е по-голям, отколкото този в София — Дупница, Пловдив, Русе, Лом, Сопот, Карлово и селата Игнатово, Певците, Васил Левски и Отец Паисиево, Карловска околия, и с. Кулата, Петричко, е дадена само сумата 60.000.000 лв. Дадени суми на семействата на убити при въздушни нападения — 15.000.000 лв. С отпуснатите помощи далеч не можем да задоволим нуждите на пострадалите при обществени бедствия.

Но какво направихме за селяните, пострадали от сушата през 1945 г.? Това не е ли също обществено бедствие? От ранна пролет ю ктена есен отруденото селячество се бори на полето, за да произведе храна за народа, да произведе първичните материали за индустрията, ни. Трудът му бе унищожен от незапомнената суша. Предно заможените и бедни категории селяни задължиха пред Българската земеделска и кооперативна банка. Принудени бяха наесен да продават и изколят много от своя добитък, първо, защото трябва да платят задълженията си пред Земеделската банка и, второ, ещото зимата щеше да ги свари без фураж. И така много стопани станали без работен добитък. Идва пролет, предстои им ново производство, а възможностите им за това ново производство са много малки.

Особено зле е засегнато населението от тютюнопроизводителните райони, които освен тютюн не произвеждат други култури. Тютюневата реколта също е много засегната от сушата. Населението няма други доходи, бедствува и е застрашено от глад. Следователно наложително е отделът за подпомагане при обществени бедствия да обхване и пострадалите от сушата земеделски стопани (Ръкоплексания) и въобще обществени бедствия да бъдат и тези, които засягат земеделците.

II. Отделение за обществено подпомагане, което обхваща подпомагане на частни лица, сиропиталища, старопиталища, дневни детски домове и други, служба грижи за деца и юноши:

1. Климатически общежития: открити четири, в процес на откриване — още пет, които ще приютят общо 1.100 деца от първо до четвърто отделение. Тези климатически общежития имат за цел да приютят децата, предразположени към заболяване, деца на бедни родители. Но тъй че се приютят само 1.100 деца, което е далеч от обсега да подпомогнем всички нуждаещи се деца. Аз не можах да взема сведения от статистиката за здравословното състояние на децата, но мога да изнеса само факта, че при един рентгенов преглед на учащата се младеж в Пловдив се установи, че 60% са с увеличени жлезы, като 30% от тях са с прогресивни жлезы, а 10% с процес на открит туберкулоза.

През 1945 г. в градовете са открити 206 детски постоянни домове, които приютяват деца от предучилищна възраст главно на работнички които работят в фабричните предприятия. А децата на служители при държавни, общински и обществени учреждения все още не са обхванати. За да се приютят всички деца на трудещите се от градовете трябва да се приложи чл. 26 от правилника за "гравите детски домове" — "Държавен вестник", брой 77, от 4 април 1945 г. — където се казва, че индустриалците трябва да построят специални постройки, било самостоятелно или групово с други съседни предприятия. Но незначително по какви причини индустриалците от Пловдив, които сами бяха определяли своа за внасяне първата половина от глобалната сума 16.000.000 лв., предназначени за изграждането на четири големи квартални детски домове, оставиха настрана този въпрос.

За същата година по селата са открити 1.420 летни детски домове, които работят 2—3 месеца през летния сезон, крайно недостатъчни, за да може да се приютят всички селски деца, когато

майка е на полето. За селските деца постоянните детски дневни домове са също от голяма необходимост. За да бъде спокойна селянката, когато работи на полето, децата ѝ не трябва да бъдат оставени на произвола на съдбата. Често пъти майката оставя децата в къщи при техните невръстни по-големи сестрички и не малко са случаите, когато вечер, върнала се от работа, тя намира своята рожба овъглена, удавена или, както има случаи, разкъсана от свиня. И не е за учудване, защо сред така изоставените деца детската смъртност наесен в селата е много голяма.

Ако е нужно приютяване на селските деца през лятото по горепосочените причини, то не по-малко е нуждата от грижи за децата и през зимата. Пак ще спомена за тютюнопроизводителните райони. В една стая, в праха и пушека, там, където се настелира тютюнят, децата са принудени да останат през целия ден, а и през нощта да нощуват в същата стая. Ето защо работници и производители на жълтия лист, българското злато — тютюнят, най-често са споживани от жълтата гостеха — туберкулозата. (Ръкоплексания) Аз съм от тютюнопроизводителен район и зная, че рядко е семейство, в което да няма заболели от туберкулоза.

Тук имам данни за заболяванията от туберкулоза сред тютюневите работници въобще: през 1940 г. процентът на туберкулозните заболявания от всички заболели е 5,6%, през 1941 г. 5,9%, през 1942 г. — 5%, през 1943 г. — 4,7% и през 1945 г. — 4,6%.

Ето защо налагат се повече грижи за децата, налага се създаване на повече детски домове, клубове и ясли. По такъв начин не само ще запазим здравето на децата, но и от малки те ще бъдат възпитавани. Говорим за новото, говорим за отечественофронтовска ера, но тя ще дойде чрез новото младо, идващото поколение. Колкото и да се мъчим да превъзпитаем старите, поговорката казва: „От старо дърво обръч се не вие“. (Оживление)

Д-р Вера Златарева (з): Да прошават старите.

Стоянка Анчева (з): За тези, които ще превъзпитаваме, говорим (Оживление)

Също много малко е направено за децата на тези, които проляха кръвта си, които оставиха костите си по родните балкани, за децата сираци на загинали борци против фашизма. От Министерството на социалната политика също не можах да ми дадат точни данни колко такива деца има, но аз имам данни само за сираците от Пловдивска област.

В Пловдивска област има убити партизани 389 души, убити партизанки — 24, убити патриоти — 422, убити патриотки — 10, обесени политзатворници — 15, или всички — 860 души. Децата сираци на загинали народни борци в Пловдивска област има, както следва: Пловдивска околия — 230 деца, Пазарджишка — 68, Пешерска — 79, Карловска — 36, без да има данни за 4 села, Първомайска — 19, Панагюрска — 10, Асеновградска — 8 и Смоленска — 6, или всичко сираци на убити борци — 456. Това са деца, които ходят в училище, а какво е числото на децата с предучилищна възраст, не знаем. От тези 456 сираци, които се нуждаят от подкрепа, са приютени само 100 деца, а 356 са оставени на произвола на съдбата.

Също има оплакване, че още нищо не е направено за тези, на които бяха опожарени къщите. А имаме случаи, при които бащата е убит, дъщерята също е убита, къщата опожарена и е останала майката сама, без да е подпомогната или е подпомогната с еднократна помощ. В Пловдивска околия има 56 опожарени къщи, в Пазарджишка — 29, в Панагюрска — 3, в Пешерска — 11, за Карловска околия няма данни, или всичко — 99 къщи.

Говорим за грижите, които трябва да положим за нашите деца, но я да видим при какви условия се раждат те? Градски родилни домове имаме 31, с 341 легла. Селски — 34, с 137 легла. Акusherки участковни имаме 600, общински 160, а вакантни места за акушерки — 280, за новооткритите родилни домове по селата. Или обслужва се общо една трета от населението, а специално за селата — 23%. И не са малко случаите, когато родилката-селянка умира от кръвоизлив, без да има кой да ѝ помогне. Дневни ясли, които са нужни, за да се приберат в тях кърмачетата на работничката, трябва да приберат и кърмачетата на селянката поне в усиления работен сезон. (Ръкоплексания)

От дотук казаното се разбира, защо нещастията и смъртността е голяма и защо многодетството намалява.

Драги народни представители и народни представители! Нужни са също повече почивни станции и повече леговища, както за децата, така и за майките, еднакво за целия трудещ се народ от села и градове.

Министерството на социалната политика у нас има да изиграе извънредно важна роля: да даде нова насока на общата социална политика на държавата. То трябва да дава насока на онова, което се отговори на нуждите, и да следи за правилното му провеждане. В обсега на социалната политика на отечественофронтовска България влиза благоустройството на селата. Например, Министерството на социалната политика трябва да изтъква това като жизнена нужда, макар че друго министерство ще работи за задоволяването ѝ.

В борбата със социалните злини Министерството на социалната политика трябва да начертае общите линии на борба. Така, борбата с алкохолизма трябва в своята цялост да се очертае от Министерството на социалната политика, а в своята същина като здравна борба да се провежда от Министерството на народното здраве, а просветната си част да обхване образователната програма на Министерството на народната просвета и пр.

Така е и с борбата против другото социално зло, за което се получава впечатление, че е оставено само на себе си, за да се шири — проституцията. Старият спор между полицията и народното здраве, чия задача е борбата с проституцията, трябва да се разреши от Министерството на социалната политика, което трябва да съорганизира и тази борба на широка обществена база, за да се обхване азотът в неговата власт.

Парламентарната група на Българския земеделски народен съюз ще гласува бюджетпроекта на Министерството на социалната политика, но изказва пожеланията: да се даде системна програма на това министерство и тя да обхване живота в неговата разнородност. Така, първо службата за обществено подпомагане да бъде насочена към обгрижване на всички, които са изпаднали в състояние на нужда, и то такова обгрижване, че не да се раздават помощи пред Коледа и Великден, а да се получи непрекъснато обгрижване, да им се помогне да излязат сами от това състояние на нужда. Трябва да се разделият на две групи: а) работоспособни, и те да бъдат подпомагани чрез настаняване на работа и б) неработоспособни, и те да бъдат подпомагани редовно и системно, за да няма нужда да просят, и за да създадем социална солидарност. Подпомагането не трябва да се ограничи само в града, а да се остави селото да изнемогне. Трябва да се обгрижват еднакво селяни и граждани. Това е по отечественофронтовски. Така ще се циментира единството между селото и града. Службата за обществени бедствия не трябва да изоставя грижата за селянина, пострадал от суша, наводнение, град и пр. и пр. И най-вече, трето, Дирекцията на труда трябва да даде израз на трудово отечественофронтовска България, да покрива всички трудови групи. Трябва трудовите условия и в селото да се подобрят. Трябва пенсии за старост час по-скоро да се дадат и на селянката. (Ръкоплескания) Трябва цените на земеделските произведения да бъдат такива, че да се осъществи нашето отечественофронтовско разбирание за достойно заплащане на труда. (Ръкоплескания) Трябват почивни домове и най-вече лекарска помощ и за трудещите се от българското село.

И когато Министерството на социалната политика застане здраво на поста си и чрез системна работа организира и силите на нашия български народ в провеждане на отечественофронтовските разбирания, само тогава няма да се чуват гласове, каквито и в нашата парламентарна група се чува: „Нужно ли е на България Министерство на социалната политика?“. Нужно е и трябва, като гласуваме единодушно бюджета му, да пожелаем да осъществи в този дал проგრесата на Отечественния фронт за благоденствие на целия български трудов народ. („Браво“ и продължителни ръкоплескания)

Председателстващ Кирил Христов: Има думата министърът на социалната политика г-н Георги Попов.

Министър Георги Попов: (От трибуната. Посрещнат с ръкоплескания)

Драги г-да народни представители и народни представители! Аз съм дължен преди всичко да благодаря на ораторите от всички партийни групи, понеже много правилно схванаха правото на съществуване на Министерството на социалната политика, правилно оценява неговите функции и най-после дадоха заслужена преценка на дейността му от 9 септември до днес.

В Министерството на социалната политика влизат: Институтът за обществени осигуровки, който е един огромен институт, с голямо социално значение, тъй като се отнася за осигуровката на работниците за старост, майчинство и злополука; Дирекцията на труда, която следи за прилагането на всички трудови закони, и Дирекцията за обществените грижи, която има за задача да подпомага належащите се при бедствие и по други причини.

Аз ще бъда много кратък, понеже много нещо се каза. Ще изтъкна в какво именно се състои функцията на Дирекцията за обществените грижи, защото специално за Дирекцията на труда ще призовам, когато ще разглеждаме бюджета на тази дирекция, който влиза в бюджета на фондовете. В бюджета на министерството не влиза бюджетът на Института за обществени осигуровки, който бюджет се приема от Министерския съвет.

Нека ви кажа, че специално на Института за обществено осигуряване предстои една голяма задача, във от специалната негова задача, да се грижи за осигуровката на работниците. Както миналата година, и особено през тази година, голямата задача, която му предстои, е която изтъкна другарят — айко Дамьянов, това е грижата му за разрешаване на жилищния въпрос у нас, който се явява като една от големите социални нужди в настоящия момент. Независимо от това, че Институтът за обществено осигуряване строи 32 блока при Захарната фабрика, от които 16 блока са почти готови и най-много след месец и половина предстои тяхното откриване, като в тях ще бъдат настанени около 200 работнически семейства, тази година сме предвидили около 1.600.000.000 лв. за постройка на работнически жилища в София, Пловдив, Бургас, Плевен, Русе, Сливен, Хасково, Варна и други градове.

Позволете ми тук да ви изтъкна едно нехайство — бих казал дори едно престъпление — на бившите управления, които са държали около 4.000.000.000 лв. фондови пари без лихва или с много малка лихва и са оставили българското работничество да живее при крайно лоши условия. Няма да ви говоря, че в България много малко фабрики имат работнически жилища. Имах възможност, драги г-да народни представители и народни представители, да обиколя някои. Преди няколко дни обиколих мина „Твърдица“. Преди известно време бях и в мина „Черно море“ и в мина „Пирин“. Грѣбна единствен човек да отиде и да види при какви условия живеят нашите минни работници, за да се ужаси. Ние заварихме работниците да спят на дъски, завити с една парцалива черга, а за възглавници да си подлагат камъни и дърва. При такива условия живеят не само нашите минни работници, а живеят и работниците в Сливен, Габрово и много други градове. Затова тази година ние ще усилим строежа на работнически жилища. Това е една от големите задачи на Института за обществени осигуровки.

Бюджетът на Министерството на социалната политика съдържа много разходи за централното управление на министерството и на Дирекцията за обществените грижи, която се състои от няколко отделни обществени бедствия, пожари, наводнения, разни бедствия, бомбардировки, и др. Аз съм дължен тук да отговоря на другарите

Айчева, че никогa министерството не е правило разлика между селото и града и това е една от съществениите проми на отечественофронтовското правителство, че премахна легендата за борба между селото и града. За него има само български граждани. (Ръкоплескания)

Стоянка Айчева (3): Да бъде така!

Министър Георги Попов: Самата тя ви даде сведения за пожарчетите пари през 1940 г. за подпомагане на с. Оланец, Плевенско, на с. Гложене, Тетевенско, на с. Ценово, на с. Щърклево, на с. Ботеве, на с. Писанец, на с. Малко Косово, на Свиленград, Русе, на Белевска и Разградска околии, на с. Шаола в дунавска околия, на с. Златарица и много други села. Аз споделям неиното мнение, че сушата е едно природно бедствие. Министерският съвет оказва достатъчно внимание на това бедствие. Вие знаете, че преди да се свика Камарата се гласува от Министерския съвет постановление, по силата на което се отсрочи задълженията на пострадалите от сушата земеделци и им се дадох известни облекчения — снабдиха се със семена, с храни и др. И правителството не прави разлика между селяни и граждани, то се притече в помощ на земеделците, пострадали от едно голямо народно бедствие, каквото беше сушата.

В отдел пожари, наводнения и разни други бедствия се предвижда най-голямото перо за подпомагане пострадалите от въздушните бомбардировки. Тук аз искам да бъдем наясно. В бюджетпроекта сме предвидили сума само за снабдяване на пострадалите в движими вещи и затова може би на мнозина се видя много малка предвидената сума. За възстановяване на сградите, пострадали от въздушните бомбардировки, съществува специална Дирекция за възстановяването, за която тук не се предвиждат суми. Специално за гр. Враца са предвидени 31.000.000 лв., които ще послужат не само за набавяне на движими вещи, но и за възстановяване на пострадалите сгради. Аз лично ходих във Враца, осведомих се за числото на пострадалите сгради и настоях да се предвиди тази сума в бюджета. Нека ви кажа, че процентно Враца е пострадала много повече от София.

Друг отдел от Дирекцията на обществените грижи е отделът за обществено подпомагане. Тук най-напред аз съм дължен да изтъкна един факт, който се е имал пред вид както от самото Министерство на социалната политика, така и при съставяне на бюджета. Трябва един път завинаги да се разбере, че общественото подпомагане не е филантропия, не е благотворение, не е благотворителност, то е едно обществено задължение, което принадлежи на цялото организирано общество. (Ръкоплескания) Мина времето, г-да народни представители и народни представители, когато дами от хайлайф си правеха удоволствие с благотворителността, устройваха разни чайове и други тържества за свое лично удоволствие и се гавреха с нещастieto, страданиято и бедствието на българския народ. (Ръкоплескания) Ние искаме да се схване от тия, на които се дава помощ, че тя се дава не като милост, като състрадание, при което те да се чувствуват унижени. Обществото съзнава своето задължение и ги подпомага. И това е социално оправдано и необходимо.

В този отдел попада подпомагането преди всички на децата. Тук аз ще засегна въпроса, който преди малко се повдигна — за характера на дневните детски домове и за онзи спор, който съществуваше в миналото поради ведомствен егонизъм и който причиняваше само зло в обществените действия. Задачата на дневните детски домове, г-да народни представители и народни представители, е преди всичко социална — да замени семейната обстановка на работническите и земеделските деца, които са лишени от гледане, когато майките им са на работа, с голяма, подобна на семейната, обстановка: задачата на дневните детски домове е преди всичко да създаде удобни условия за спане, за почиване на децата, за хранене, за наглеждане, за почистване, а след това, разбира се и за възпитанието им. И понеже тежестта тук пада върху социалната задача, затова именно, както в бюджетната комисия, така и в комисията по Министерството на социалната политика, се застана на становището, че издръжката на дневните детски домове трябва да претече изцяло върху Министерството на социалната политика. Възползувам се от това, което наближава като министър, за да забележа, че дублирането на известни институти е крайно вредно и затова както в бюджета на Министерството на социалната политика, така и в бюджетите на другите министерства то трябва да се избегне. Както аз, като министър, така и комисията застанаха на становището, че администрирането, ръководството, управлението, финансирането и назначаването на терсони в детските домове ще принадлежи на Министерството на социалната политика, а колкото се отнася до педагогическия контрол, той трябва да принадлежи на Министерството на народната просвета. Подготовката на кадъра за тия дневни детски домове ще стане също от Министерството на народната просвета.

Драги г-да народни представители и народни представители! Ние заварихме извънредно малко детски дневни домове и колкото ги имаше, те бяха крайно нехигиенични и не отговаряха на педагогическите условия, на които трябва да отговаря един детски дом. Поради това от Министерството на социалната политика миналата година се отпуснаха 80.000.000 лв. от фонда „Семейни добавки“ при Дирекцията на труда, а в тазгодишния бюджет на Дирекцията на труда се предвиждат 300.000.000 лв., които аз смятам да ги увелича, ако не с 100.000.000, то поне още с 50.000.000 лв. С тези пари ще се построят няколко дневни детски домове, образцови и удобни, в които българските деца ще могат да намерят най-добри условия през времето, когато ще бъдат там.

В отдела „Обществено подпомагане“ спадат грижите за сирочетата. В сиропиталищата, които имаме сега, съществуват извънредно лоши условия. Ние искаме да подобрим тия условия, особено да създадем няколко образцови сиропиталища, едно от които ще бъде в Шипченския манастир. Ние получихме съгласието на руското командване в страната, да се отдалят материално и наше разпожидане помещението на Шипченския манастир, където ще направим едно образцово сиропиталище. С това отговарям на въпроса, който се за

даде, че ние не правим разлика между сираците на убитите борци против фашизма, на убитите войници през време на войните и другите сираци. Ние искаме да съберем всички сираци на едно място, защото всички те са деца на пострадали български граждани. (Ръкоплескания)

В отдела „Обществено подпомагане“ спадат и грижите за старците. Нека ви кажа, че в нашата страна има много старци, изоставани на стари години, без средства за съществуване. Аз имам възможността да обиколя Враца, Самоков, Ямбол, Стара Загора, Сливен и други градове и нека ви кажа, че видях само един старчески дом, който е по-добре уреден, в гр. Ямбол. Условието във всички старчески домове са крайно неблагоприятни. И право да ви кажа, мен, като министър на социалната политика, ме беше соам, като влизах в тези домове, в които нямаше и най-елементарните условия на живот. И си казвах: не дай Боже да вляза и аз един ден в този старчески домове! Затова трябва да употребим извънредно големи грижи за тия домове. Преди всичко за старческите домове няма здания, няма легла, няма достатъчно храна, няма достатъчно гледачи, въобще там няма най-необходимите условия за човешко съществуване.

В тагодишния бюджет на Министерството на социалната политика ние предвиждаме грижи и за една нова категория граждани, за които досега не се полагаха грижи — за слепите и глухонемите, за бавно развиващите се деца и най-главно за морално застрашените. Тук спадат грижите за премахвае онова социално зло, което изтъква преди малко другарката Анчева — проституцията. В бюджета има специален параграф за отпускане помощи на морално застрашени лица и други.

Д-р Вира Златарева (з): Не е въпрос за помощи, а за организиране борбата срещу проституцията.

Министър Георги Попов: Ние ще подпомагаме общини и други институти, които ще полагат грижи в това отношение. Повече по този въпрос аз ще говоря след малко.

В отдела „Обществено подпомагане“ попадат и грижите за нуждаещите се граждани. В бюджета на Министерството на социалната политика има специален кредит, по силата на който се подпомагат с известни суми нуждаещи се граждани из цялата страна, по донесения на общините, или по личен почин, или по друг някакъв начин. Миналата година са били подпомогнати голям брой нуждаещи се български граждани с една доста голяма сума. Тази сума се изразходва лично от министъра, по негово усмотрение.

Тук спада и грижата за новобранците. Другарят Райко Дамянов ви изтъква, как се увеличават постоянно исканията за заеми на новобранци. Нека ви кажа, че тази година — за два месеца имаме постъпили 2.000 заявления — се очертава да постъпят най-малко 12.000 заявления от новобранци, а това прави една голяма сума, като имате пред вид, че се дават на всяка новобранца двойка 600.000 лв. Освен това от тази сума се опрощават по 15.000 лв. за всяко новородено дете. И най-сетне лихвата на тези заеми е 4%, а държавата плаща 8% на банката или учреждение, от което взема парите. Значи 4% от лихвата и 15.000 лв., които се опрощават за всяко дете, остават за сметка на държавата. За тези именно опрощавания на суми и лихви са предвидени кредитите по § 51 и 52.

Разреша се — понеже фонът се свъква в дължения бюджет — заемите да се отпускат от Банка „Български кредит“. В министерството се готви едно изменение на закона, по силата на което ще се улесни много процедурата за искането на заемите, защото има извънредно много натрупана работа и искаме час по-скоро да ликвидираме с тези заеми.

И най-после тук попада подпомагането на борците против фашизма. Нашата задача в министерството, г-жи и г-да народни представители и представители, е тази година да ликвидираме окончателно с това подпомагане, защото не може да се протача повече. Тази помощ трябва да бъде дадена още през 1944 г., но и през 1945 г. не може да се даде било попади формални причини — защото исканията постъпваха постепенно, а не постъпваха изначално — било защото не разполагаме с достатъчно кредити през 1945 г. Особено бързо трябва да се реставрират къщите на борците против фашизма, които са опожарени. И понеже взехме пред вид, че поскъпването на материалите е голямо по сметки, които са постъпили миналата година от комисиите, са извънредно малки, ние вънасяме изменение в закона за подпомагане на борците против фашизма и скоро Народното събрание ще бъде сезирано с тези изменения, за да се ликвидира и с този въпрос.

Г-да народни представители! Аз няма повече да говоря. Нека ви кажа, че нуждите са извънредно големи. Ние смятаме, че трябва да бъдат предвидени още суми за пострадалите от бомбардировките и за борците против фашизма, за това, което даваме, е неостатъчно, и съвсем несправедливо, даже престъпно е тази агитация, която се води във вестници и по слух, че извънредно много се дава на борците против фашизма и на пострадалите от бомбардировките. Аз сам лично проверявам далените помощи и съм се убедил окончателно, че държавата дава много малко на тези, които са се борили против фашизма и на пострадалите от бомбардировките. Обаче ние в министерството сме имали съзнанието, че финансовото положение на държавата е тежко и затуй съкращаваме колкото се може повече. Както ви казах преди малко, за персонала ние сме предвидили 3% от кредитите, когато в други ведомствата процентът е много по-голям — 3%, когато в други ведомствата процентът е много по-голям. Но ние, както казах, живеем със съзнанието, а също и тези, които имат нужда, живеят със съзнанието за тежкото положение на държавата и, въпреки всичко, дават подкрепа и на правителството и на Парламента. Те съзнават, че трябва да се заловят да получат много по-малко от онова, което трябва да получат.

И понеже сме проявили такава стегнатост в нашия бюджет и понеже сме предвидили да удовлетвори най-належащите нужди, които съществуват в настоящия момент, аз ви моля да гласувате бюджета проекта така, както е приет от комисията по Министерството на социалната политика и от бюджетарната комисия. (Ръкоплескания)

Председателстващ Кирил Христов: Листата на ораторите, записани по заглавието, е изчерпана.

Който г-да народни представители приемат заглавието на бюджетопроекта на Министерството на социалната политика за 1946 бюджетна година, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Преди да дам отлик, имам да направя няколко съобщения на г-да народните представители.

Първо, по решение на бюрото, нашите заседания ще продължат до 21 часа, както е определено в правилника за вътрешния ред, и ще минем по възможност целия дневен ред, определен за днес.

Второ, занаярпред бюрото няма да прави никакви отстъпки по времето, което се употребява от ораторите, за да се изкажат по заглавието на бюджетопроектите. Днес направихме изключение, понеже предполагаме, че ораторите не знаят за това съкращение на времето и са приготвили по-дълги речи. Тези, които са приготвили по-дълги речи, нека ги съкратят за 15, максимум 20 минути, защото няма време.

Обаждат се: Много е. 10 минути да бъде.

Председателстващ Кирил Христов: Бюрото възнамерява да предложи на Народното събрание да има заседания и в събота и в неделя, защото искаме да минат всички бюджетопроекти. Нека г-да народните представители имат това пред вид, така че да не отсъствуват в събота и неделя. (Ръкоплескания)

Давам отлик.

(След отлик)

Председателстващ Кирил Христов: (Звъни) Заседанието продължава.

Има думата докладчикът да докладва бюджетопроекта на Министерството на социалната политика, параграф по параграф.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 1)

В обяснителната таблица към § 1 на стр. 7 комисията направя следните изменения:

В „Централни служби“ — „Кабинет на министъра“ — длъжностите „1 началник на служба“ и „1 кореспондент на два езика“ се заличават.

Прел „Служба личен състав“ се поставя арабска цифра 1 и цялата таблица минава след таблицата на „III. Дирекция за обществени грижи“. Вместо 2 деловодители — остава един.

В „II. Отдел бюджетоконтролен“ вместо 4 книговодители стават 3 и вместо 2 машиннописци остава един.

В „III. Дирекция за обществени грижи“ длъжността 1 главен инспектор се заличава. Накрая след „1 статистик-пъководител“ се поставя „6 картотекари, 8—35“, с основна месечна заплата едному 2.400—2.600 лв.

Цифрата пред „Отделение за обществено подпомагане“ вместо „1“ става „2“.

В това отделение остават само следните служби: 1 началник на отделение, 1 счетоводител I категория III—I ст., 2 инспектори (позагози) IV—I ст. и 1 книговодител III—I ст.

Към това отделение се прибавят следните 3 нови служби:

а) Служба за деца и юноши.

	месечна заплата лв.
1 началник на служба	10—72 7.000
1 деловодител I кат., III—I ст.	8—21 2.600—3.000
1 архивар I кат., III—I ст.	7—8 2.600—3.000
1 регистратор	10—105 2.300
1 машиннописец II—I ст.	10—57 2.400—2.800

б) Служба за подпомагане нуждаещи се граждани.

	месечна заплата лв.
1 началник на служба	10—72 7.000
1 деловодител I кат., III—I ст.	8—21 2.600—3.000
1 машиннописец II—I ст.	10—57 2.400—2.800

в) Служба грижи за слепи, глухонemi, морално застрашени и бавно развиващи се деца и възрастни.

	месечна заплата лв.
1 началник на служба	10—72 7.000
1 инспектор IV—I ст.	8—31 4.600—5.800
1 деловодител I кат., III—I ст.	8—21 2.600—3.000

„Служба за подпомагане пострадалите в борбата срещу фашизма и за народна свобода“ минава към „Отдел за подпомагане при обществени бедствия“, под буква „г“ след таблицата на „в Служба Първа и бърза помощ“. Длъжността 1 помощник-началник на служба се заличава, а вместо деловодителя се предвижда архивар.

Таблицата на „2. Отделение И. В. П.“ отива на стр. 8 след таблицата на службата „Първа и бърза помощ“, като вместо „2“ се поставя „5“, вместо 5 провизори става 8 и вместо „1 пом. архивар“ става „1 архивар-регистратор“.

На стр. 8 цифрата „3“ пред „Отдел за подпомагане при обществени бедствия“ става „4“.

В същия отдел се заличават следните служби: 1 началник на отделение, 2 началници на служби, 1 помощник-началник на отделение, 2 картотекари, 2 машиннописци, 1 магазинер, 1 писар, и вместо 2 регистратори остава 1.

В същия отдел се предвижда: „а) Отделение за подпомагане при обществените бедствия“, със следните служби:

	месечна заплата лв.
1 началник на отделение	10—73 8.400
1 началник на служба	10—72 7.000
1 машинописец II—I ст.	10—57 2.400—2.800
1 писар	11—82 2.300

След това отделение се поставя: „б) Отделение за подпомагане бежанци и преселници“. В това отделение се заличава длъжността началник на служба, вместо 2 картотекари остава 1 и се предвиждат 1 архивар-регистратор и 1 машинописец.

След това следва: „в) Служба „Първа и бърза помощ“. В тази служба се заличава длъжността електротехник, вместо 15 шофьори стават 13 и се предвижда 1 книжоводител III—I ст. и 1 магазинер I категория, III—I ст.

Вместо „в“ пред „Служба домакинско-снабдителна“ се поставя „б“. В тази служба вместо 3 шофьори стават 4 и се предвижда 1 куриер 9—44 с 1.900 лв. месечна заплата.

„5. Областни служби по общ. грижи“ става „7. Областни служби по обществените грижи“. Предвиждат се в таблицата 9 архивар-регистратори, 7—8, с по 2.400 лв. основна месечна заплата.

„6. Заведения за обществени грижи“ става „8. Заведения за обществени грижи“.

Вместо „4. Отделение за многодетни семейства“ предвижда се нов отдел — „9. Отдел многодетни семейства“ — със следния щат:

	Основна месечна заплата лв.
1 началник на отдел	10—74 9.400
1 архивар I кат., III—I ст.	7—8 2.600—3.000
2 пом.-архивари	7—10 2.300
2 регистратори	11—105 2.300
1 експедитор	8—25 2.200
1 прислужник I кат.	11—97 1.800
2 чистачки	14—148 1.000

а) Отделение заеми и помощи

1 началник на отделение	10—73 8.400
4 проверители	11—95 3.000
2 машинописци II—I ст.	10—57 2.400—2.800

б) Отделение счетоводно

1 началник на отделение	10—73 8.400
2 счетоводители I кат., III—I ст.	12—124 4.400—5.200
4 книжоводители III—I ст.	9—39 2.600—4.000
2 картотекари	8—35 2.400—2.600
1 деловодители I кат., III—I ст.	8—21 2.600—3.000
1 уредник	13—128 3.800
1 машинописец II—I ст.	10—57 2.400—2.800

Председателстващ Кирил Христов: Които от г-да народните представители приемат § 1 с обяснителната таблица към него, както се докладва от г-на докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 2)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 3)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 3, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 4)

Комисията намали кредита от 100.000 лв. на 50.000 лв.

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 4, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 5)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 5, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 6)

Комисията намали кредита от 600.000 лв. на 500.000 лв.

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 6, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 7)

Комисията намали кредита от 1.000.000 лв. на 600.000 лв.

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 7, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 8)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 8, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 9)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 9, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 10)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 10, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 11)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 11, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 12)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 12, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 13)

Комисията намали кредита от 4.000.000 лв. на 3.000.000 лв.

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 13, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 14)

Комисията намали кредита от 4.000.000 лв. на 2.500.000 лв.

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 14, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 15)

Комисията намали кредита от 300.000.000 лв. на 200.000.000 лв.

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 15, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 16)

Комисията намали кредита от 2.800.000 лв. на 2.500.000 лв.

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 16, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 17)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 17, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 18)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 18, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 19)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 19, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 20)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 20, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 21)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 21, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 22)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 22, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 23)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 23, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 24)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 24, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 25)

Комисията увеличи кредита от 109.000.000 лв. на 140.000.000 лв.

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 25, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 26)

Комисията намали кредита от 22.000.000 лв. на 20.000.000 лв.

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 26, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 27)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 27, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Драгомир Вълчков (зв): (Чете § 28)

Някои от пострадалите от сушата имат задължения към кредитни учреждения, държавата, обществени учреждения и частни лица и поради своето бедствено положение, вследствие на сушата, не ще могат да ги погасяват.

Ето защо намирам за необходимо да се направи едногодишна лихвена отсрочка на всички възникнали до обявяването на наредбата-закон задължения.

Като излагам това, моля ви, г-да народни представители, чрез гласуване да одобрите законопроекта за допълнение на наредбата-закон за облекчаване и подпомагане земеделските стопани, пострадали от сушата през стопанската 1944/1945 г.

Гр. София, януари 1946 г.

Министър на земеделието и държавните имоти: Д-р Мих. Геновски

ЗАКОНОПРОЕКТ

за допълнение на наредбата-закон за облекчаване и подпомагане земеделските стопани, пострадали от сушата през стопанската 1944/1945 г.

§ 1. След чл. 2 се прибавя нов

Чл. 3. Всички земеделски стопани, на които земеделските култури са пострадали от сушата в размер повече от 30%, взето средно за всички култури, засети върху частни и наети земи в землището на населеното място, където се намира имотът, получават лихвена отсрочка за срок от една година, считано от деня на влизането в сила на наредбата-закон — 2 ноември 1945 г., на всички възникнали задължения до същата дата към частни лица, частни банки, кооперативни кредитни учреждения, Погасителната каса и Българската земеделска и кооперативна банка, на които падежът изтича след тази дата.

Процентът за размера на пострадалите от сушата култури се определя от комисията по чл. 1, подсилена с представителят на кооперативните кредитни учреждения, посочен от местния клон на Българската земеделска и кооперативна банка, в 15-дневен срок от деня на влизането в сила на настоящия закон. Протоколите на комисията се одобряват от съответните областни началници по земеделието, след като същите се разгласяват незабавно чрез общинските власти.

Земеделските стопани, които желаят да се ползват от лихвената отсрочка, уведомяват писмено, в срок от 30 дни след обявяването на протокола, кредитора чрез общината, в района на която са били засети пострадалите от сушата култури. Въз основа на протокола на комисията всяка община за своя район удостоверява процента за нанесените щети на земеделските култури.

Председателстващ Кирил Христов: По законопроекта няма записани оратори. Конто от г-да народните представители приемат законопроекта по принцип, на първо четене, както се прочете, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Има предложение от г-на министра на земеделието да се приеме законопроекта, по спешност, и на второ четене.

Който е съгласен с това предложение, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на секретаря да докладва законопроекта и на второ четене.

Секретар Ефрем Митев (с): (Чете заглавието и § 1*)

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат заглавието и § 1, както се докладваха, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема. (Ръкоплескания)

Преминваме към точка седма от дневния ред:

Одобрене решенията на прошетарната комисия, протокол № 3. Има думата г-н докладчикът.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)

„МОТИВИ

към предложението за одобрение решенията на прошетарната комисия, взети в заседанието ѝ на 13 февруари 1946 г., протокол № 3

Г-да народни представители! Прошетарната комисия при XXVI обикновено Народно събрание, първа редовна сесия, в заседанието си на 13 февруари 1946 г., е разгледала и взела решение по някои молби, които решения, съгласно чл. 75, алинея трета, от правилника за вътрешния ред на Народното събрание, трябва да бъдат внесени и одобрени по законодателен ред.

Ето защо моля ви да гласувате настоящото решение, за да бъдат одобрени решенията на казаната комисия.

Гр. София, февруари 1946 г.

Министър на финансите: Проф. Ст. Чолаков

РЕШЕНИЕ

за одобрение решенията на прошетарната комисия, взети в заседанието ѝ на 13 февруари 1946 г., протокол № 3

Одобряват се означените по-долу решения на прошетарната комисия при XXVI обикновено Народно събрание, първа редовна сесия, взети в заседанието ѝ на 13 февруари 1946 г., а именно:

1. Емилния Арон Лиджи, от гр. Видин, вх. № 4836 1941 г.

Опрошава ѝ се сумата 62.675 лв. данъци, дължими от покойния Арон Исак Лиджи към Видинското данъчно управление.

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат пункт 1, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)

*1) За текста на законопроекта виж първото четене на същата страница, по-горе.

„2. Иванка Димитрова Филипова, от с. Бяла черква, Гърновско, вх. № 8035/1942 г.

Опрошава ѝ се сумата 7.500 лв., дължима към Отделението за подпомагане пострадалите от войните.

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат пункт 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)

„3. Младена Вангелова Михайлова, от с. Калиманци, Берковско, вх. № 8152/1942 г.

Опрошава се на наследниците на Вангел Михайлов Петров, от с. Калиманци, Берковско: 1) сумата 13.062 лв., заедно с лихвите до деня на обявяване настоящото решение в „Държавен вестник“, дължими по решение № 5423, от 23 ноември 1935 г., на Видинската областна сметна палата към общинската каса на Боровската община, Берковско; 2) сумата 2.454 лв. заедно с лихвите, дължими по решение № 2717, от 14. XI. 1939 г., на Видинската областна сметна палата; 3) сумата 2.759 лв., заедно с лихвите, дължима по решение № 2372, от 10. IX. 1937 г., на същата палата; 4) сумата 1.292 лв. заедно с лихвите, дължими по решение № 2306, от 10. IX. 1937 г., на същата палата; 5) сумата 3.850 лв. заедно с лихвите, дължима по решение № 2258, от 10. IX. 1937 г., на същата палата и 6) сумата 2.000 лв. заедно с лихвите, дължима по решение № 2092, от 8. XI. 1937 г., на същата палата.

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат пункт 3, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)

„4. Флоро Колчев, от с. Брегово, Видинско, вх. № 9029/1942 г. Опрошава му се лихвите върху сумата 186.574 лв., дължима по решения №№ 3200 1939, 272/1940, 2149 1936, 1875 1937, 200/1941, 1585 1936, 849 1936 на Видинската областна сметна палата и № 5579 от 1933 г. на Софийската областна сметна палата.

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат пункт 4, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)

„5. Мария Николова Маринова, от гр. София, вх. № 74/1943 г. Опрошава ѝ се сумата 14.988 лв. слети данъци и съответните връхнини и лихви за закъснение, дължими от наследниците на Никола Маринов Костов по картон № 39048 към Софийското градско данъчно управление.

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат пункт 5, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)

„6. Перикли Вангелов Анастасов, от гр. София, вх. № 186/1943 г. Опрошава му се сумата 5.000 лв. военен данък и 8.520 лв. лихви за закъснение, дължими към Софийското градско данъчно управление по списък обр. 16 № 11607, от 4. XII. 1942 г., на Варненското данъчно управление.

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат пункт 6, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)

„7. Миле Стайков Попов, от гр. София, вх. № 531/1943 г. Опрошава му се сумата 9.205 лв. слети данъци и съответните връхнини и лихви за закъснение, дължими по партида № 183 към Софийското градско данъчно управление.

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат пункт 7, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)

„8. Методи Стоянов Шарков, от гр. София, вх. № 561/1943 г. Опрошава му се сумата 2.728 лв. слети данъци и съответните връхнини и лихви за закъснение и 544 лв. глоба, дължими по картон № 33938 към Софийското градско данъчно управление.

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат пункт 8, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)

„9. Любен Милев Стойлов Кюркчийски, от гр. София, вх. № 686 от 1943 г.

Опрошава му се сумата 5.000 лв. слети данъци и съответните връхнини и лихви за закъснение и 3.313 лв. глоба (II и III размер данък), дължим по картон № 75726 към Софийското градско данъчно управление.

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат пункт 9, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)

„10. Николина Цанева Нанева, от с. Българене, Свишовско, вх. № 922 1943 г.

Опрошава ѝ се сумата 4.000 лв. военен данък и съответните лихви за закъснение, дължими от покойния Александър Цанев Петков към Свишовското данъчно управление.

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат пункт 10, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)

„11. Али Исмаилов Шакиров, от гр. София, вх. № 1062/1943 г.

Опрощава му се сумата 12.000 лв. глоба, по постановление № 693 от 1939 г. на софийския акцизен началник.

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат пункт 11, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)
„12. Жители на с. Оряховица, Плевенско, вх. № 1109/1943 г.
Опрощават се само лихвите на задълженията, произлизащи от вземи на ниви от училищния и скотовъдния фондове, дължими към общинската каса на Оряховицката селска община, Плевенско, по всички задължения до 1933 г. вкл., по полиците и изпълнителните листове на следните лица, жители на Оряховица, Плевенска околия: 1) на Марин Дилов Ламбов по задължението му главница 4.419 лв.; 2) на Величко Йотов Лакон по задължението му главница 18.304 лв. и 3) на Ниньо Божинов Върбанов по задължението му главница 26.790 лв. (Протокол № 1, от 3 януари 1944 г., на оряховицкия селско-общински съвет, Плевенско).“

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат пункт 12, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)
„13. Воин Тасов, от гр. Берковица, вх. № 1207/1943 г.
Опрощава му се сумата 8.000 лв. глоба, дължима по постановления № 849/1937 г. и 5/1938 г. на берковския данъчен началник.“

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат пункт 13, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)
„14. Руса Ангелова Кръстева, от с. Дняковица, Видинско, вх. № 1214/1943 г.
Опрощава ѝ се сумата 2.175 лв. заедно със съдебните и деловодни разноски, дължими към Отделението за подпомагане пострадали от войните.“

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат пункт 14, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)
„15. Йорданка Илиева Колева, от гр. София, вх. № 1442/1943 г.
Опрощава ѝ се сумата 468 лв. слети данъци и съответните върхнини и лихви за закъснение и 1.036 лв. глоба (II и III размер данък), дължими по картон № 102150 към Софийското градско данъчно управление.“

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат пункт 15, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)
„16. Стоян Котев Башев, от гр. Дупница, вх. № 1452/1943 г.
Опрощава му се сумата 3.975 лв. такса за фойтон, дължима към Дупнишкото данъчно управление.“

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат пункт 16, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)
„17. Никола Стоянов Великов, от гр. Русе, вх. № 1539/1943 г.
Опрощава му се сумата 1.500 лв. слети данъци и съответните върхнини и лихви за закъснение, дължими към Русенското данъчно управление.“

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат пункт 17, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)
„18. Кирил Иванов Йонков, от гр. Русе, вх. № 1551/1943 г.
Опрощава му се сумата 4.800 лв. военен данък и лихвите за закъснение върху нея, дължими към Русенското данъчно управление.“

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат пункт 18, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)
„19. Мито Дулов Дулев, от с. Обрадовци, Софийско вх. № 1759 от 1943 г.
Опрощава му се сумата 3.050 лв. ж. п. данък и 4.092 лв. лихви за закъснение върху останалите дължими данъци по картон № 74307 към Софийското областно данъчно управление.“

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат пункт 19, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)
„20. Асан Ибраимов Селимов, от гр. Стара Загора, вх. № 1827 от 1943 г.
Опрощава се: 1) на Радко Петров Вълчанов, от гр. Стара Загора, сумата 1.270 лв. общински данъци, дължими към Старозагорската община, и 2) на Асан Ибраимов Селимов, от гр. Стара Загора, сумата 2.460 лв. общински данъци, дължими към Старозагорската община (Протокол № 6, от 2. II. 1944 г., на старозагорския общински съвет).“

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат пункт 20, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)
„21. Стойно Колев Христов, от с. Тончовци, Габровско, вх. № 2528 от 1943 г.“

Опрощава му се сумата 3.400 лв. слети данъци и съответните върхнини и лихви за закъснение и 4.000 лв. глоба (II и III размер данък), дължими към Габровското данъчно управление.“

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат пункт 21, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)
„22. Петър Андреев Нефтиянов, от гр. Момчилград, вх. № 3580 от 1943 г.“

Опрощава му се сумата 3.072 лв. слети данъци и съответните върхнини и лихви за закъснение, дължими по картон № 45296 към Софийското градско данъчно управление.“

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат пункт 22, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)
„23. Димитър Николов Додов, началник на отдел при Института за защита на растенията, София, вх. № 3755/1943 г.“

Опрощава му се сумата 17.850 лв. надлъзото месечно възнаграждение за времето от 1. IV. 1939 г. до 31. XII. 1942 г.“

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат пункт 23, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)
„24. Димо Милев, началник на отдел Земеделски изпитателен институт, гр. София, вх. № 3816/1943 г.“

Опрощава му се сумата 39.530 лв. надлъзото месечно възнаграждение за времето от 1. IV. 1939 г. до 31. XII. 1942 г.“

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат пункт 24, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)
„25. Васил Иванов, от с. Челопек, Врачанско, вх. № 4497/1940 г.
Опрощава му се сумата 299.945 лв. главница, лихвата до деня на ревизията 19.883 лв. и всички лихви до деня на обявяване на настоящето решение, дължими по постановление № 90, от 6. IV. 1928 г., на Министерството на финансите.“

(Мотиви: молителят е работник с малък доход, с който едва поддържа семейството си и не може да издължи сумата. Има два акта за несъстоятелност).“

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат пункт 25, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)
„26. Д-р Кирил Павлов, началник на отдел при Земеделския изпитателен институт в София, вх. № 3824/1943 г.“

Опрощава му се сумата 19.530 лв. надлъзото месечно възнаграждение за времето от 1. IV. 1939 г. до 31. XII. 1942 г.“

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат пункт 26, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)
„27. Д-р Никола Стателов ентомолог при Института за защита на растенията в София, вх. № 3828/1943 г.“

Опрощава му се сумата 7.140 лв. надлъзото месечно възнаграждение за времето от 1. IV. 1939 г. до 31. XII. 1942 г.“

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат пункт 27, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)
„28. Тодор Душев, директор на бубарската опитна станция във Враца, вх. № 3834/1943 г.“

Опрощава му се сумата 23.310 лв. надлъзото месечно възнаграждение за времето от 1. IV. 1939 г. до 31. XII. 1942 г.“

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат пункт 28, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)
„29. Спас Стойков Чернокожев, от с. Остров, Оряховско, вх. № 4169/1943 г.“

Опрощава му се сумата 9.920 лв. слети данъци и съответните върхнини и лихви за закъснение и 1.100 лв. глоба (I и II размер данък), дължими към Толянското данъчно управление по сп. обр. № 2939, от 6. IV. 1936 г., на Оряховското данъчно управление.“

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат пункт 29, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)
„30. Йорданка Иванова Георгиева, от гр. София, вх. № 4254 от 1943 г.“

Опрощава ѝ се сумата 7.000 лв. слети данъци и върхнини и лихви за закъснение и 150 лв. такса за колело, дължими по картон № 68541 на Софийското областно данъчно управление от полковник Сокол Танчев, Останалата половина от данъка да се плати от издателя Панайот Соколов Танчев.“

Председателстваващ Кирил Христов: Които приемат пункт 30, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)
„31. Светозар Николов, от гр. Лом, вх. № 4292/1943 г.
Опрошаван му се сумата 14.241 лв. слети данъци и съответните върхнини и лихви за закъснение, дължими към Ломското данъчно управление.“

Председателстваващ Кирил Христов: Които приемат пункт 31, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)
„32. Евстатий Анастасов Андреев, от гр. София, (Красно село), вх. № 4357/1943 г.
Опрошаван му се сумата 20.395 лв. слети данъци и съответните върхнини и лихви за закъснение, дължими към Софийското областно данъчно управление по сп. обр. 16 № 5543 1943 г. на Софийското градско данъчно управление, и 270 лв. слети данъци и съответните върхнини и лихви, дължими по картон № 3269 към Софийското областно данъчно управление.“

Председателстваващ Кирил Христов: Които приемат пункт 32, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)
„33. Тодор Димитров Пиндрасков, от гр. София, вх. № 4380/1943 г.
Опрошаван му се сумата 10.000 лв. слети данъци и съответните върхнини и лихви за закъснение, дължими по картон № 55661 към Софийското градско данъчно управление.“

Председателстваващ Кирил Христов: Които приемат пункт 33, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)
„34. Стефан Д. Малжаров, от гр. Омортаг, вх. № 4813/1943 г.
Опрошаван му се сумата 7.700 лв., дължима по изпълнителни листове № № 43 и 44 1935 г. към Красноселската община (Протокол № 1, от 29. I. 1944 г., на красноселския общински съвет, Омортагска околия).“

Председателстваващ Кирил Христов: Които приемат пункт 34, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)
„35. Надя Иванова Денева, от гр. София, вх. № 5953/1943 г.
Опрошаван ѝ се сумата 6.500 лв. слети данъци и съответните върхнини и лихви за закъснение, дължими по картон № 2808 „Н“ към Софийското градско данъчно управление на името на Иван Димитров Денев.“

Председателстваващ Кирил Христов: Които приемат пункт 35, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)
„36. Слава Райчева Маркова, от гр. Пловдив, вх. № 6092/1943 г.
Опрошаван ѝ се сумата 4.146 лв. слети данъци и съответните върхнини и лихви за закъснение, дължими по картон № 34775 към Пловдивското данъчно управление.“

Председателстваващ Кирил Христов: Които приемат пункт 36, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)
„37. Крум Савов Цветков, от гр. Варна, вх. № 7004/1943 г.
Опрошаван му се сумата 28.000 лв. заедно с лихвите, дължима по решение № 235 1943 г. на Варненската областна сметна палата.“

Председателстваващ Кирил Христов: Които приемат пункт 37, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Подпредседател: КИРИЛ ХРИСТОВ

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)
„38. Наследниците на Никола Христов Павлов: Анастасия Николава Павлова, за себе си и като законна представителка на малолетния си син Стоян; Охрида Николова Павлова и Райна Николова Павлова, по мъж Гр. Станкова, всички от гр. София, вх. № 8106 от 1943 г.

Опрошаван им се сумата 42.623 лв. слети данъци и съответните върхнини и лихви за закъснение, дължими по картон № 39473 към Софийското градско данъчно управление.“

Председателстваващ Кирил Христов: Които приемат пункт 38, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)
„39. Борис Ачков Александров, от гр. Плевен, вх. № 8490/1943 г.
Опрошаван му се сумата 3.000 лв. слети данъци и съответните върхнини и лихви за закъснение, дължими по картон № 6795 към Плевенското данъчно управление.“

Председателстваващ Кирил Христов: Които приемат пункт 39, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)
„40. Кина Илиева Новкиришка, от гр. София, вх. № 3714/1946 г.
Опрошаван ѝ се сумата 59.597 лв. заедно с лихвите от 9 септември 1930 г. до деня на обнародване на настоящото решение в „Държавен вестник“, дължими от покойния ѝ баща Илия В. Новкиришки по постановление № 228, от 11. XII. 1930 г., на Министерството на финансите.“

Председателстваващ Кирил Христов: Които приемат пункт 40, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветан Капитанов (з): (Чете)
„За бележка. За всички случаи по горния списък събраните до влизането на настоящото решение в сила суми не се връщат.“

Председателстваващ Кирил Христов: Които приемат пункт 40 и забележката, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Днешното заседание е приключено. Председателството предлага следния дневен ред за утрешното заседание:

1. Одобрение на предложението за одобрение 6. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 22 януари 1946 г., протокол № 8, относно освобождаването от бандеролно право и други на 257 кг. цигари

Първо четене на законопроектите:

2. За приемане даренията на д-р Недю Петев Бояджиев, от гр. София, направено в полза на държавата.

3. За бюджета на разните фондове на държавата за 1946 бюджетна година.

4. Доклад на бюджетната комисия по бюджетпроектите за разходите през 1946 г. на: а) Министерството на правосъдието; б) Министерството на вътрешните работи; в) Министерството на информацията и на изкуствата.

Второ четене на законопроектите:

5. За допълнение на наредбата-закон за избиране на народни представители за обикновено Народно събрание.

6. За изменение и допълнение на наредбата-закон за назначаване, уволняване и класиране на служители по ведомството на Министерството на вътрешните работи и за временната общинска управа.

7. За противопожарната защита.

8. Одобрение решенията на прощетарната комисия, протоколи № № 4 и 5.

Които приемат прочетенния дневен ред, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Закривам заседанието.

(Закрито в 20 ч. 55 м.)

Секретари: { ЕФРЕМ МИТЕВ
ТРИФОН ТРИФОНОВ

Масштаб на Стенографското отделение: ДОНЧО ДУКОВ